

EXTREME SUMMIT TEAM
Nema izgovora - ni ograničenja

Prenj

BICIKLIZAM
*Biciklom
do Sofije*

WWF
JESETRE
*Živi fosili
u opasnosti*

PROPELER
Sportsko penjanje
 na KALIMNOSU

 PROZOR U SVET
*Rođendanski
uspon na
GOVERLU*

60+ EARTH HOUR

UKLJUČI SE ISKLJUČI SE
U SAT ZA NAŠU PLANETU 29. MARTA 2014. U 20.30h

Budi i ti deo ekipe!

facebook.com/WWFSerbia

MOJA PLANETA

BESPLATNI OUTDOOR MAGAZIN / Mart 2014.

→ EXTREME SUMMIT TEAM

10 Prenj

Hteo sam da napišem nešto o našem odlasku na Prenj, ali sam odustao pošto je jedna od devojaka - Teodora Savić Popović, napisala prelep tekst...

92 Moldavija

Zaglavljena između Rumunije i Ukrajine u zaboravljenom kutku Evrope, zemlja iznenađujuće dobrog vina i barova u sovjetskom stilu...

→ PUTOVANJA

68 WWF Živi fosili u opasnosti - Jesetre

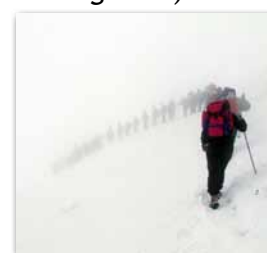
PLANINARENJE

20 Stolovi

Više od 50 planinara pozdravilo je proleće na stazi kraljevačkog gorja (Srbija)

28 Preko 2.000

Zenički klub „Vedro” izvelo svoj prvi visokogorski uspon na Bijelašnici (Bosna i Hercegovina)...

30 Na krovu Šumadije

Šesnaest planinara

i planinarki iz PEK „Gora” i kragujevačkog PD „Žeželj” istraživali su srce Šumadije (Srbija)...

36 PD „Jelenak”

- Brankovina Pančevački planinari iz PD „Jelenak” početkom februara posetili su Brankovinu (Srbija)...

PLANINOM

36 Hajla - Februarski doživljaj

Planinari iz Beograda, Subotice i Valjeva su ovaj put uživali u zimskom ambijentu Hajle, izuzetno lepe crnogorske planine...

BICIKLIZAM

42 Biciklom do Sofije

Ovo puta smo se odlučili za nešto teži zadatak i

produžetak puta sa Kopaonika ka Suvoj Planini (Srbija) i jugozapadnoj Bugarskoj, koja je takođe jako lepa planinska regija...

PROPELER

56 Sportsko penjanje na Kalimnosu

Krenuli smo iz Beograda put juga i penjačkog raja (Grčka) ...

MARKET

78 Foto - škljoc

Pripremite se za predstojeću outdoor sezonu - nabavite fotoaparat koji "prkosi običnom"...

PROZOR U SVET

82 Uspon na Goverlu

Iako ovih dana iz Ukrajine ne stižu lepe vesti, ovo je zemlja neizmerne lepote koju jednom treba posetiti...

64 GSS

90 ISHRANA IZ PRIRODE

56 PROPELER

CAMPING

PORTUGAL

PHOTO: T. BALKE

→ UKRATKO O...

U Portugaliji postoji oko 1.000 registrovanih mesta za kampovanje. Neka od njih su sa najosnovnijim uslovima (jedna zvezdica), dok se neka mogu nazvati luksuznim (četiri zvezdice). Možete izabrati mesto za vaš šator ili kamp prikolicu. Potrugalski kampovi takođe pružaju mogućnost iznajmljivanja kamp kućice, bungalova ili kolibe. Ako putujete vozilom sa ili bez kamp kućice, neki kampovi imaju i sopstvene servise za vozila u sklopu parka. Većina mesta za kampovanje pružaju velike mogućnosti za bavljenje outdoor sportovima: hiking, mountain bike, climbing, rafting, janjanje konja...

Praktične informacije

Jezik: portugalski. U turističkim oblastima kao što su Algarve, Lisabon i Porto, najčešće se govore i francuski i engleski.

Turizam: Portugalija je zemlja okrenuta turizmu. Pored Algarve, Lisabona i Porta, potoje takođe i manje poznata, ali veoma lepa i interesantna mesta koje treba videti. U oblasti Algarve, ne treba propustiti: Lagos, Portimão, Praia da Rocha, Carvoeiro, Albufeira, Faro, Tavira et Vila Real de Sto. Antonio. Sajt „Camping Portugal” vam takođe preporučuje mesta: Aveiro, Figueira da Foz, Sintra, Setubal, Evora, Coimbra, Fatima...

Mesta za kampovanje u Portugaliji po oblastima (nabrojana su samo najpoznatija mesta):

Camping Alentejo (16)

Camping Açores (2)

Camping Lisboa e Vale do Tejo (29)

Camping Algarve (20)

Camping Centro (46)

Camping Norte (24)

Više informacija:
www.campingportugal.org

e-stock
AGENCY

www.e-stock.us

Novinarnica – sve novine na jednom mestu ČITAJTE NAŠE NAJNOVIJE IZDANJE NA SAJTU WWW.NOVINARNICA.NET

Nova izdanja časopisa „Moja planeta“ od sada će moći da se čitaju i putem internet portala www.novinarnica.net. Saradnjom sa portalom Novinarnica, na kome se nalazi sva dnevna štampa, kao i razni nedeljnici, časopisi iz Srbije i regiona, želeli smo da unapredimo odnos prema našim čitaocima i da im omogućimo da čitaju naše novine bilo kad i bilo gde, tako što će putem kratke procedure, otvaranja naloga biti u mogućnosti ne samo da čitaju, već i da čuvaju i prave sopstvenu arhivu interesantnih tekstova na internet stranici Novinarnice.

Novinarnica predstavlja prodaju ili besplatno čitanje novina u elektronskom formatu, u zavisnosti od vrste izdanja, ne gubeći na originalnosti, zadržavajući isti izgled, kao i sadržaj. Na ovaj način izašlo se u susret potrebama savremenog načina života koje nameće brz protok informacija, ali u isto vreme zadržao se kvalitet, koji štampani mediji nude čitaocima, u odnosu na kratke vesti i sadržaje koje nude razni internet portali informativnog karaktera.

Novinarnica je prvi i jedini portal ovog tipa u Srbiji koji ima za cilj da na jednom mestu korisnicima

interneta omogući pristup i čitanje svih štampanih medija koji se izdaju u Srbiji iz različitih oblasti, kako nacionalnog, tako i lokalnog karaktera. Ako želite da saznate, kakva je situacija u vašem rodnom gradu, da li je pametno ulagati u nekretnine, gde kupiti venčanicu i kako organizovati venčanje, kakva je aktuelna politička situacija u zemlji, nešto više o muzici, fotografiji, umetnosti, koja je najpopularnija dijeta ove sezone, šta rade poznate ličnosti, kako opremiti stan i tako dalje, sve to može se naći na jednom mestu, u izdanjima dostupnim na portalu www.novinarnica.net. Novinarnica pokriva 90% štampanih medija u Srbiji, najrazličitijih oblasti, dnevne novine, nedeljnike, političke, ekonomske, stručne, lifestyle časopise, itd što čitaocima omogućava brzu pretragu sadržaja i tema koji ih interesuju. Osim ove prednosti, svih novina na jednom mestu, Novinarnica nudi jednostavnu i brzu upotrebu sadržaja sajta, arhivu koja je konstantno na raspolaganju, ali i jeftinija izdanja u odnosu na štampane medije. Ako želite da budete informisani i da budete u toku koristite sajt Novinarnice.

MOJA PLANETA 42 • Mart 2014.
Besplatni outdoor magazin za aktivan život • PDF izdanje
Osnivač i izdavač:

Studio za dizajn „Smart Art“

Adresa redakcije:

Narodnog fronta 65, 21000 Novi Sad

smartart

Glavni i odgovorni urednik:

Jovan Jarić (jovanjaric@mojaplaneta.net)

Art direktor:

Ivana Ubiparip

Prelom:

Studio za dizajn „Smart Art“

Fotografije:

Dreamstime, SXC, Studio za dizajn „Smart Art“

Advertajzing:

062/22-37-47

Izdanje je besplatno i distribuira se u PDF formatu, putem elektronske pošte. Stari brojevi se mogu downloadovati iz arhive sa Internet adrese:

www.mojaplaneta.net

CIP - Katalogizacija u publikaciji

Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

796.5

MOJA planeta [Elektronski izvor] : besplatni outdoor magazin za

aktivan život / glavni urednik Jovan Jarić . -

Online izd.- Elektronski časopis . - 2010, br. 1 - . -

Mesečno . - Dostupno na <http://www.mojaplaneta.net>

ISSN 2217-3307

COBISS.SR-ID 255946503

Magazin upisan u Registar javnih glasila Srbije pod registarskim

brojem:

DE: 000002

Izdavač zadržava sva prava. Svi autorski tekstovi, fotografije i ostali sadržaji objavljeni su uz odobrenje autora. Svi pisani i foto materijali u vlasništvu su Studija „Smart Art“ i autora. Kopiranje, dalja distribucija teksta (delimično ili u potpunosti) i fotografija u komercijalne svrhe zabranjena je u svim medijima bez pismene dozvole Studija „Smart Art“ i autora. Tekstovi i fotografije se objavljuju isključivo bez novčane naknade. Redakcija i izdavač ne odgovaraju za sadržaj i istinitost reklamnih poruka. Redakcija i izdavač ne odgovaraju za štamparske i nenamerne greške. Redakcija nije obavezna da vraća i odgovara na primljene rukopise, fotografije i elektronsku poštu.

DOSTUPNO U DIGITALNOM FORMATU
www.novinarnica.net

Fotografija naslovne strane: Brandon Tyrrell

POTRAŽITE NA:
WWW.MOJAPLANETA.NET

Adresar planinarskih domova iz celog regiona na jednom mestu

PLANINARSKI DOMOVI REGIONA

forum

Putovanja, planinarenja, najave akcija, kupi-prodaj, izveštaji sa akcija...

Stare brojeve magazina „Moja planeta“ možete skinuti sa Internet adrese:

www.mojaplaneta.net
na linku ARHIVA

EXTREME SUMMIT TEAM

CIKLO SVET SRBIJA
Udruženje biciklista

03 2014. Moja planeta 9

Ovo nisu Himalaji, ovo je Prenj

PRENJ

Nema izgovora ni ograničenja

Hteo sam da napišem nešto o našem odlasku na Prenj koji je bio kao mala matura i zatvaranje zimske sezone, ali sam odustao od te ideje pošto je jedna od devojaka koje su prošle selekciju - Teodora Savić Popović, napisala prelep tekst.

Pre samo tri meseca u časopisu „Moja planeta“ pojavio se tekst pod naslovom „Samo za dame - Huinchuli (6.441 m)“ u kojem smo pozvali mlade dame da se prijave za selekciju i učešće u ekspediciji na jedan od himalajskih vrhova. Nisam ni sanjao da će odziv biti tako veliki, niti da će one ispoljiti toliko entuzijazma i želje za novim iskustvom u planini. Prijavilo se 44, a posle ukupno pet vikenda tokom prethodne zime ostalo je njih 14. Planiramo da u narednom periodu pre odlaska na ekspediciju uradimo još pet - šest trening

vikenda kako bi nastavili sa selekcijom a i sa njihovom daljom edukacijom. Hteo sam da napišem nešto o našem odlasku na Prenj koji je bio kao mala matura i zatvaranje zimske sezone, ali sam odustao od te ideje pošto je jedna od devojaka koje su prošle selekciju (Teodora Savić Popović) napisala prelep tekst. Jedno je kada piše onaj ko sve to organizuje („Svaki gazda svoga konja hvali“) a drugo je kada to napiše neko ko je direktni učesnik, a pri tom ima samo 22 godine. Pošto sam sve ovo pokrenuo kako bi podržao mlade i dao im

Bosna i Hercegovina

šansu da kroz planinarenje nauče nešto o sebi, tako i ovaj tekst želim da podelim sa vama kako bi vas motivisao da i vi krenete na put. Uživajte...

DRAGAN JAĆIMOVIĆ
EXTREME SUMMIT TEAM

ZAMISLITE PUN MINUBUS ŽENA

koji se kotrlja negde u sred noći. Kazaljke su skliznule sa dvanaestice, ponoć je prošla. Osmi mart je. I nije tako teško zamisliti. Ali možete li da pogodite gde su se uputile? Ne, ne idu da razgledaju gradove i prodavnice. Idu da planinare, da punih pet sati uzbrdo nose punu ratnu opremu do mesta gde će postaviti šator i prenočiti. Ne samo to, one će otići i korak dalje i mnogo više od toga. Probijaće se kroz maglu, prtiće naizmenično sneg, nosiće uže preko ramena, penjaće se i spuštati niz stene. Topiće sneg, kuvaće supe i čajeve. Možete li da zamislite to, da se bar na jedan tren oslobodite hijerarhije koju nam svakodnevni život nameće? Da li se usuđujete da podignete glavu i sagledate najviše vrhove oko vas? Nešto ću vam reći - nije lako ali вреди.

Cela noć putovanja bila je poprilično neopisiva. Osobe koje se poznaju svega nekoliko meseci, razgovarale su kao stari prijatelji iz detinjstva. Vreme na planini ne prolazi linearno, zato možda i nije čudno da već možemo naslutiti želje, osećanja i stremljenja osoba do nas. Smeh i dobro raspoloženje, kao i uvek pratili su nas. U pauzama smeha, dremale smo, ipak nas je čekao naporan dan. Polako sviće. Približavamo se planini Prenj. Ne mogu da odvojim pogled od stena pored kojih prolazimo. Je li to java ili san? Ako je san, nemojte me nikad buditi, ako nije, moji su snovi suvišni. Ljudske misli i um ne mogu da oblikuju i stvore lepotu kakvu Priroda može.

PRE ULASKA U ŠUMU i malo većeg uspona, Jaćim nas je glasno upitao ima li dobrovoljaca da ponesu uže. To uže je debelo i dugačko, zapravo poprilično teško. A ranac mi ne beše lak, baš čudno. Dobro, priznajem da osam ovsenih kaša jeste suvišno, kao i četiri tunjevine, sveže ispečana riba, dve-tri paštete, pola kile paprika, šargarepe, puna kesa kesica sa supicama, kesa sa kiflicama, još kiflica... Usputne zalogaje ne računam (čokolade, sušene kajsije, ovsene štanglice, bademe...). Da ne zaboravim - šest kuvanih jaja, koja su se usput, blago rečeno dezintegrisala i sjedinjila sa četiri mandarine. I, hvala milostivom Zevsu, što smo osam sendviča i kesu sa zdravom hranom zaboravile u autobusu. Dakle, uže je trebalo poneti... Pre nego što sam stigla i da razmislim koliko bi mi teško to palo, već se neko javio. Velika je stvar staviti dodatnu težinu na svoja ramena i zanemariti sopstvene teškoće, da bi se pomoglo timu.

Prolazili smo kroz šumu, uspon je bivao sve veći. Sitna kiša je neprimetno padala, natapala nam jakne i rančeve,

Dolazak na Prenj iz doline Idbra

Kamp je tu negde, još samo malo

tako da smo na sledećoj pauzi morali da stavimo kabanice. Kako smo se penjali kiša se polako pretvarala u susnežicu, pa u sneg. Vegetacija se smenjivala i tako četinari zamenjuje listopadno drveće. Nije bilo lako. Naći pravi način da se nekom pomogne kad mu ne ide najbolje nije jednostavno. Skinuti nekom uže s ramena, ne znači nužno i pomoći. Ponekad mi se čini da je lakše popeti severnu stranu Ajgera, nego nekom pružiti ruku na pravi način. Nema više konkurencije, to mogu da potpišem. U jednom trenutku sam osetila da jedna osoba više misli na moje Himalaje, nego na svoje. Takva nesebičnost je i više nego retka. Izlazak iz šume ostao nam je u magli. Uskoro nas je Kenan dočekao na skijama. Kao i na Musali, on nam je dosta pomogao. Zapravo cela ekipa je bila sjajna i svako je uložio mnogo vremena i truda da bi cela ideja uspeła. Ali neko je falio. Budući da nam je tokom puta smeh bio stalni pratilac, neko je prokomentarisao da smo poput dečije ekskurzije. Nije bilo daleko od toga. Direktor je bio tu, profesori, ali svima nam je falio naš razredni - Raša. Tokom prethodnih akcija, on nam je pružao konstantnu podršku. U teškim trenucima izvlačio je ono najbolje iz nas, na način koji može samo on. Rašo, ovaj put ti je oprošteno, ali od sada nema izostanaka!

OKO DVA SATA stigli smo do prelepog mesta u šumarku na širokom platou pod vrhovima koje još

Uključi mozak, ne
radi ništa na brzinu...

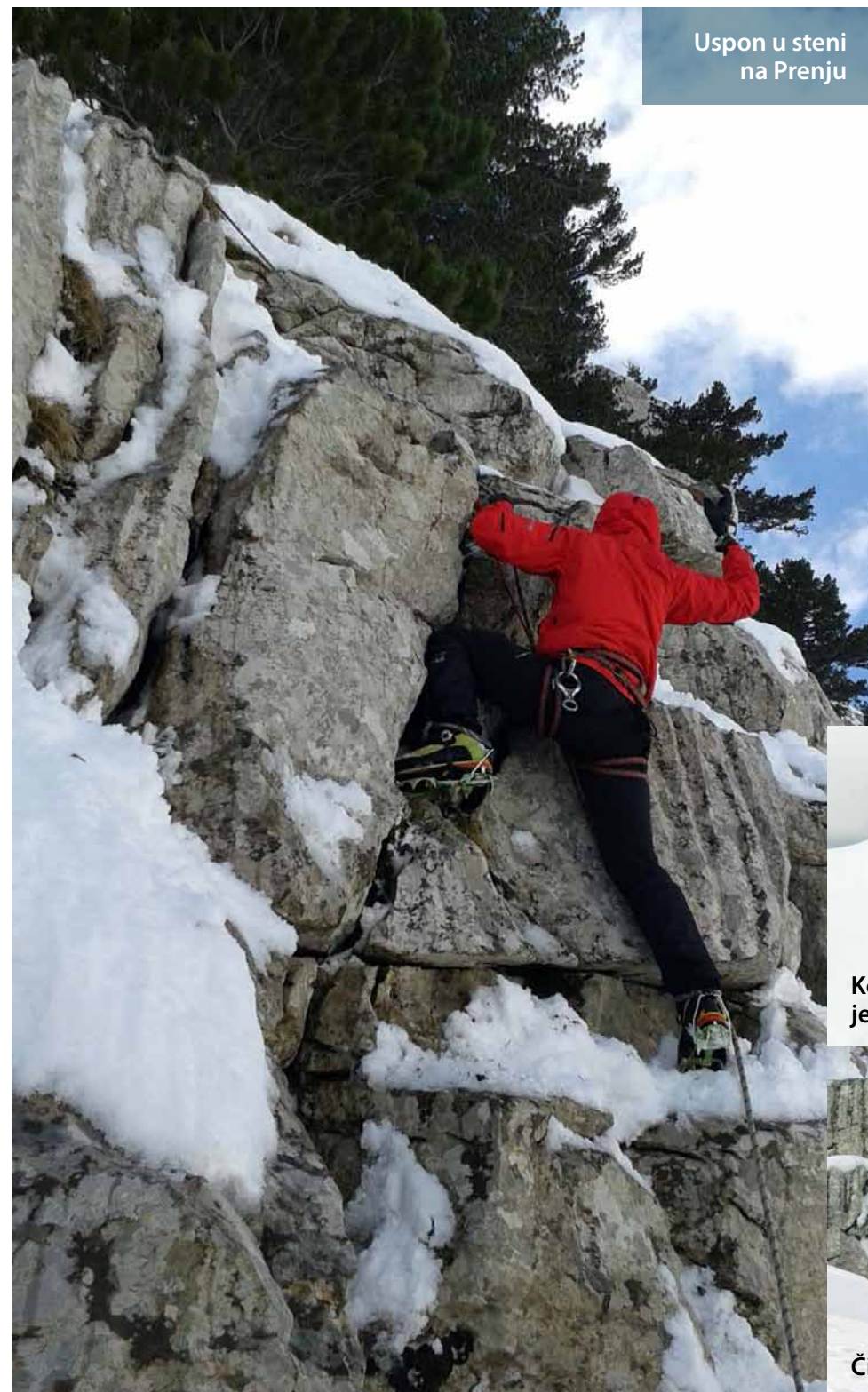
uvek nismo mogli da vidimo. Tu smo postavile šatore. Oblačimo pojaseve. Vezujemo osiguranje, žimar, osmicu i cepin za pojas. U rancu su nam dereze i voda. Nekoliko njih ostaje u šatoru. Priznati sebi da ne treba da ideš dalje, ne zato što trenutno ne možeš, nego da bi mogao i naredni put, podjednako je jako kao i dati sve od sebe da odeš. Nas deset, sa Petrom, Kenanom i Jaćimom uputilo se ka Zelenoj glavi. Zamislite beo list papira. Takav nam je bio vidik. Vetar nije štedeo snagu. Polako se učimo tims-kom radu. Naizmenično prtimosneć i nosimo uže. Ići uz-

brdo prvi i priti sneg, ako slučajno sa strane izgleda lako, to nikako nije. Na nekim mestima se skoro propadalo i do kukova. Meni je sve bilo neviđeno zanimljivo i lepo. Pa i sama magla koja je skrivala okolne vrhove i obojila nas jednoličnom belinom, bila je za sebe lepa. Stajati u koloni, istovremeno biti sam i okružen prijateljima, neverovatno je iskustvo. Posle otprilike sat vremena hoda, pravimo pauzu. Mnogi sa kojima sam pričala o planinarenju (a ne bave se time) kažu da je to opasna aktivnost. Jeste – ako ne znaš šta radiš. Nije – ako imaš iskusnog vođu koji

može da pročita misli planine, da proceni spremnost tima i shodno tome donese pravu odluku. To Jaćim i Raša sjajno umeju. Nedelju dana ranije, na deset minuta od vrha Vasojevičkog Koma, Raša nas je vratio zbog nesigurnog prolaza. Sada nas je Jaćim vratio zbog opasnosti od lavine. Sa njima na čelu, osećamo se sigurno. Vraćamo se ka kampu. Vetar nam je skoro zameo tragove, ali smo ih mi uspele pronaći. Magla se povlačila, plavičasta svetlost prolamala se kroz oblake. Da bi se uživalo punim plućima, treba biti spreman. Treba imati kondiciju. Nije dosta želeći i sanjati, to je samo početna iskra. Nema izgovara, niti ograničenja, ako nešto zaista hoćeš.

TAMAN KAD SAM POMISLILA da idemo u šatore u toplu vreću i na toplu supu i čaj, čekalo nas je još jedno iznenađenje.

Uspon u steni na Prenju

Ko kaže da je uže teško

Čiji je red?

Kenan je postavio uže na steni. Obuvanje dereza. Još uvek smo spore, opominje nas Jaćim. Krećemo jedna po jedna da se pentramo po steni. Dok se jedna penje, mi ostale cupkamo u mestu, ne bi li se zagrejale. Bilo nam je hladno i bile smo umorne. Jedva sam čekala da dođe red na mene. Ne zato što mi je hladno, nego jer sam se plašila da ne padne mrak i akcija stane pre nego što ja pokušam. Mogu zamisliti kako je ljudima na secondstep-u, kada im je Everest na dohvat ruke. Kakve li su im misli, dok im hladnoća i manjak kiseonika polako lome organizam? Stojati tako u redu, nije nimalo prijatno iskustvo. Sa manje ili više muke, sve smo uspele da se popnemo. Dolazimo u kamp. Zahvaljujući onima koje su ostale u šatoru, dočekale su nas supe i čajevi, što nam je posle napornog dana i više nego dobrodošlo. Noćile smo same u šatorima. Jaćim, Kenan i ostali spavali su u kolibi iznad. Razdvajala nas je šuma u kojoj bilo mina.

Rečeno nam je da budemo spremne u šest. Nismo bile sve. Pola sata kasnije jesmo, ali niko nije došao po nas. Kružile smo oko šatora, radile jutarnju gimnastiku, slikale se... I dalje niko nije dolazio po nas. Onda je jedna od nas predložila da odemo do kolibe da vidimo šta se događa, da ih pitamo šta dalje. Nije svejedno da li ćemo sedeti u šatoru i piti čaj ili kružiti oko šatora. U šator ne možemo - oni mogu svakog trena doći po nas. Treba se organizovati, snaći i reagovati i u nepredviđenim okolnostima. Pošla sam s njom. Zbog opasnosti od mina, pažljivo smo pratile njihove tragove. Saznale smo da imamo vremena za čaj i da uspona neće biti zbog magle,

I, na kraju - osmeh!

NAJAVA EKSPEDICIJA EXTREME SUMMIT TEAM-A

Anapurna trek

Najatraktivniji trek u Himalajima

Trajanje: 16 dana

Polazak: 17. 04. 2014.

Borneo avantura

Penjanje, MTB, rafting, ronjenje u jednoj avanturi!

Trajanje: 12 dana

Polazak: 18. 08. 2014.

Island Peak expedition 2014.

Uspon na Island Peak (6.189m) - Nepal

Trajanje: 22 Dana

Polazak: 10. 10. 2014.

Ama Dablam Expedition 2014.

Uspon na Ama Dablam (6.856m), Nepal

Trajanje: 30 dana

Polazak: 25. 10. - 25. 11. 2014.

nego da ćemo ići na stene da vežbamo žimarenje i absajl. Pre nego što smo spakovale šatore, sunce je provirilo, oblaci su se razili i po prvi put sam ugledala Zelenu glavu. Balkanski Ajger - pomislih. Moram da se popnem jednom na njen vrh! Moram doći ovde ponovo! Osećam se tako moćno, neprikosnoveno, ne zbog svoje veličine, nego zbog svoje snage što mogu da uočim Njenu. Koliko smo mi srećni samo što smo ovde i sada.

Penjanje. Brzina nije isto što i brzopletost. Brzina, tek, može da se stekne, kada se potpuno isključi brzopletost. Treba razmišljati, tu nema mesta naglim pokretima. Treba imati bar dva hvata unapred u vidu. Izazov je. Uspela sam da se ispenjem sa žimarom. Sve smo uspele! Posle je usledio absajl. To je tek priča za sebe! Nalet

adrenalina! Često sam čula kako ljudi spominju frazu - treba držati život u svojim rukama. Znači na to su mislili! Da li sam se uplašila? Lagaću ako kažem da nisam, ali to je bio pozitivan strah, pomoću kojeg se polako pomeraju granice. Da mi se svidelo malo je reći. Jedva čekam leto! Sa svakim usponom ne samo da nešto naučim, nego shvatim i koliko još treba da naučim. Zato neopisivo hvala svim ljudima koji su doprineli ovoj priči i koji nam nesebično prenose svoje znanje i iskustvo.

ŽIVOT JE LEP!
TEODORA SAVIĆ POPOVIĆ
EXTREME SUMMIT TEAM

Moja planeta

KURS ZA ALPINISTE POČETNIKE

Tradicionalno **PSD „Železničar“ iz Šapca** organizuje letnju školu za planinare koji žele da se okušaju u alpinističkim veštinama. Program škole je usklađen sa programom školovanja kadrova u PSS-u i na kraju letnje i zimske škole ili kursa dobija se zvanje alpinistički pripravnik.

Sve vežbe se izvode na terenu uz stalni nadzor instruktora tako da polaznici nikad nisu prepušteni sami sebi i bez nadzora. Pošto je alpinizam sport visokog rizika instruktorima je bezbednost polaznika na prvom mestu i zato se trudimo da na dva polaznika obezbedimo jednog instruktora i tako osiguramo maksimalnu kontrolu rada polaznika.

Svaku vežbu pokazuje instruktor, a zatim je svaki polaznik radi samostalno uz nadzor svog instruktora. Vežba se ponavlja sve dok je svi polaznici ne savladaju u potpunosti tako da mogu samostalno da je urade bez pomoći instruktora.

Teorijski deo obavlja u popodnevnom i večernjim

satima posle vežbi i odmora, tako da je radni dan ispunjen u potpunosti. Vodimo računa da tokom dana ima dost aktivnosti ali i dosta odmora kako bi polaznici uvek mogli da budu maksimalno koncentrisani na rad jer u ovom sportu greške nisu poželjne.

RASPIS ZA LETNJI ALPINISTIČKI TEČAJ 2014.

Ističemo da je bavljenje alpinizmom aktivnost visokog rizika od povreda ili smrti i da učesnici moraju biti svesni posledica kao i da prihvataju rizik na svoju odgovornost.

PSD „Železničar“ Šabac (alpinistička sekcija) organizuje letnji početnički alpinistički tečaj u Ovčar Banji od 26. 05. do 3. 06.

Vodja tečaja i instruktor je **Vojislav Škrbić Šeki** iz Šabca - instruktor alpinizma i gorski spasilac, pomoćni instruktor je **Olivera Kačarević** iz Šapca.

U zavisnosti od broja polaznika organizator

se obavezuje da obezbedi dovoljan broj pomoćnih instruktora, predavača i vođa naveza. Broj polaznika je ograničen na 15. Skup učesnika tečaja je 26. 05. u Ovčar banji. (Sopstveni prevoz do zbornog mesta).

Smeštaj: Mogućnost smeštaja je u auto kampu (u bungalovima ili sopstvenim šatorima), ili u privatnim pansionima u Ovčar Banji ili u planinarskom domu PD „Kablar“ iz Čačka (cena smeštaja je oko 600 dinara po osobi na dan). Hrana je iz ranca.

Rok za prijave je 15. 05. U slučaju tehničkih ili drugih problema organizator zadržava pravo otkazivanja tečaja.

Cena: Kotizacija za tečaja je 120 evra, plaća se po dolasku na zbornu mesto uz popunjenu prijavu. Učesnici su dužni da regulišu lično osiguranje.

Potrebna oprema: uže (na dvoje), četiri prusika dužine četiri do pet metara, kaciga, čekić, četiri - pet klinova za stenu, penjački pojas, patike za penjanje (penjačice) osmica, četiri - pet karabinera, dva karabinera sa osiguračem (HMS), čeona lampa i prva pomoć. (Po mogućnosti par stopera, čokova i frendova.)

PROGRAM TEČAJA SASTOJI SE IZ TEORIJSKOG I PRAKTIČNOG DELA:

Teorijski deo:

1. Alpinizam - istorijat i značaj
2. Planinarstvo i planinarska organizacija
3. Opasnosti u planinama
4. Bivakovanje
5. Priprema za uspon, uspon i ocenjivanje smeri
6. GSS, organizacija GSS-a, organizovanje akcije spašavanja i

prva pomoć

7. Oprema i pakovanje užadi
8. Ekspedicionizam i aklimatizacija na velikim visinama
9. Trening, ishrana i fiziologija
10. Kodeks ponašanja u planinama i zaštita prirode
11. Čvorovi
12. Orijentacija
13. Meteorologija

Praktičan deo:

1. Kretanje stenom (prečenje u levo i u desno, penjanje i otpenjanje)
2. Zabijanje i izbijanje klinova, umetanje i vađenje čokova, izrada osiguravališta
3. Navezivanje na užu, podešavanje opreme i kretanje naveze
4. Padovi i zaustavljanje pada partnera
5. Spust niz užu
6. Spust niz užu i samospašavanje uz užu
7. Penjanje širokih, uskih kamina i ljuski
8. Spuštanje i podizanje palog partnera (Sv. Bernar)
9. Tehničko penjanje
10. Uspon kroz najmanje dve smeri
11. Izrada transportnih sredstava.

Prijavite se!

Prijave na e-mail:
vskrbic54@gmail.com
Informacije i prijave:
kod Vojislava Škrbića na telefon:
064/20-94-738
ili Olivera Kačarević na telefon:
062/252-897

STOLOVI

Kaćunima u pohode

*Više od 50 planinara pozdravilo
je proleće na stazi kraljevačkog
gorja (Srbija)*

Srbija
Pinom je
obeležena
približna
pozicija
lokacije opisane
u tekstu.

Nedaleko od Kraljeva izdiže se planina Stolovi. Oštro je oivičena Brezanskom rekom sa juga, Ribnicom sa istoka i Ibrom sa severa i zapada. U selu Brezna sedlom je povezana sa planinom Goč. Na severu se ovoj planinskoj masi priključuju manje planine, izdvojene od nje i među sobom kraćim a izrazitim dolinama, pritokama Ibra i Ribnice. To su Ozren (959 mnnv), Vitoš (755 mnnv), Strmenica (678 mnnv), Oštra Glava (729 mnnv)...

Najviši vrh Stolova je Kamarište od 1.375 metara nadmorske visine. Slede Čiker (1.325 mnnv), Mala

Čuka (1.151 mnnv), Tepek (1.086 mnnv) Čukar (1.056 mnnv), Velika Čuka (1.030 mnnv), Karaula (904 mnnv), Lipar (894 mnnv), Klečak (866 mnnv), Kozarevo Brdo (838 mnnv) i drugi manji, u pravcu istoka i doline Ribnice. Širina i dužina ove planine iznose oko 12 kilometara. Južne strane su pretežno ogolele, ili su pod pašnjacima, poput padina u selu Brezna. Severne strane su pretežno pod šumom i šikarom.

Najpogodniji pristup do najviših vrhova Stolova je od Kraljeva, pored manastira Žiča i dalje uz Žičku reku. Ili od Kraljeva

asfaltnim putem uz Ribnicu do sela Kamenaca. Iz Kamenice solidnim širokim šumskim putem izlazi se na Kamarište preko Velikog Čukara (696 mnnv), Orlovca (937 mnnv), Ravnog Stola (997 mnnv) i Nilovskih prevoja (1.179 mnnv).

Od davne 1956. godine stazama ka najvišem vrhu na Stolovima PSD „Gvozdac“ Kraljevo organizovalo je 56 planinarskih akcija pod nazivom „Narcisu u pohode“. Ovo društvo prošle godine slavilo je svoj 65 rođendan. Hiljade planinara prošle su njihovim stazama proteklih godina, a akcija „Narcisu u pohode“ je uvedena u plan

Planinarskog saveza Srbije kao republička planinarska akcija.

Planinari PEK „Gora” Kragujevac zadnjih nekoliko godina organizuju vrlo atraktivan uspon na vrh Stolova sa njene severne središnje strane, ivicom grebena iznad reke Maglašnice. Od visećeg mosta na Ibru (255 metara nadmorske visine), ispod zidina srednjovekovnog zamka Maglič, forsira se desna strana grebena (posmatrano uz reku Maglašnicu) preko Klečka (866) i Grede (1.024), sve do Kamarišta (1.375). Sa Kamarišta vodi spust do sedla Usovica (1.211), pa uspon na Čiker (1.324). Sa Čikera staza konstantnim spustom vodi levom stranom grebena (posmatrano uz reku Maglašnicu), sa kraćim usponima na vrhove Mala Čuka (1.045), Velika Čuka (1.027), Lipar (894) i Kozarevo

Brdo (838). Onda kreće oštar i dug spust Gradskom kosom, sve do zidina Maglič grada. I na kraju do mosta na Ibru. Akcija, sigurno se može reći, prerasta u tradicionalne, jer se iz godine u godinu, pored naših dragih prijatelja iz PSD „Gvozdac”, akciji priključuje sve veći broj planinara i iz drugih društava. Ove godine sa nama je bio i par mladih Italijana, Alessandra i Alberto!

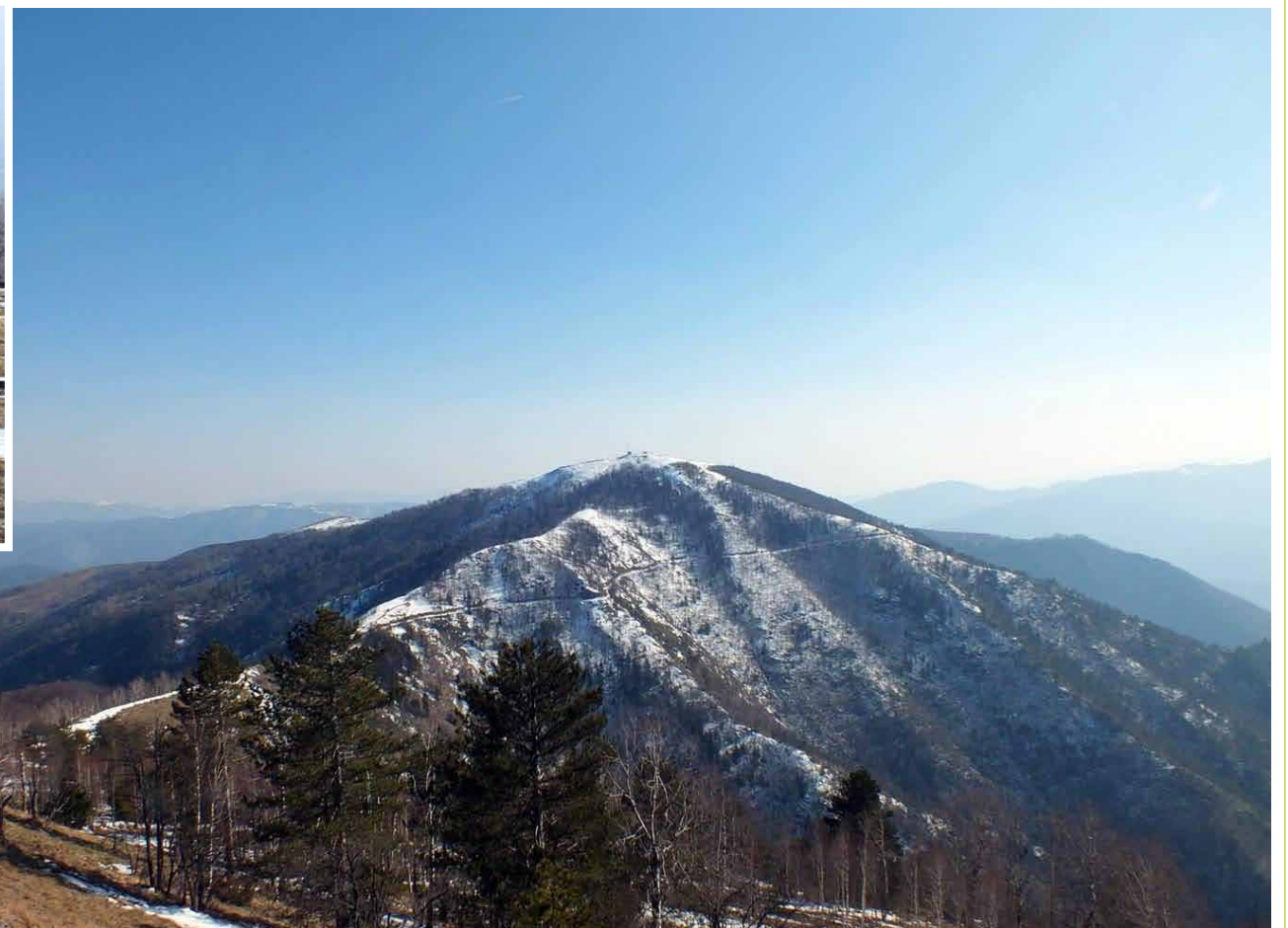
Ove godine (15. mart) u dolinu pod Maglič gradom iz Kragujevca je došlo 33 planinara PEK „Gora” Kragujevac, sedam PD „Žeželj” Kragujevac i jedan iz PD „Rudnik” Gornji Mlanovac. Tu nas je čekalo desetak planinara PSD „Gvozdac” Kraljevo, tako da je na stazu izašlo preko 50 planinara.

Zahtevna staza, dužine 18 km, sa ukupnim usponom od

1.540 i spustom od 1.489 metara, pređena je za oko deset sati. Dan sunčan, topao. Na nižim visinama krenulo proleće. Budi se priroda. Niče, lista, cveta. Iznad Grede na završnom usponu sneg. Tu u belini, na jakom suncu javile se male površi sasušene trave! Kao pegice. Tu iznikli kačuni! Plene svojom ljubičastom bojom! Čekamo gore na vrhu! Stižu jedan za drugim planinari. Teška staza! Umor na licu! A onda osmeh! Ispunjeni zadovoljstvom osvojenog vrha, pogledima koji se pružaju na sve strane. Neskriveno dele to jedni drugima. Fotografšu se! A onda kreću u spust sa istim emocijama. Sve do kraja. Sve do završnog druženja uz osvežavajuće piće, toplu čorbu, ukusnu pastrmku. Sve do sledećih uspona!

TEKST I FOTO: ŽARKO PRODANOVIĆ

Preko 2.000

Zenički klub „Vedro“
izvelo svoj prvi visokogorski
uspon na Bjelašnici (**Bosna i
Hercegovina**)...

Udruženje za razvoj i podršku planinarstva i sportskog turizma „Vedro“ iz Zenice uspješno je realizovalo svoj jedan- aesti izlet po redu, a prvi visokogorski (najviša tačka iznad 2.000 mnv), na olimpijsku ljepoticu Bjelašnicu i njen najviši vrh, Opseratorij, na 2.067 mnv.

„Vedro“ je ovom prilikom pro-

slavilo nekoliko značajnih datuma: 7. mart - Međunarodni dan planinara, 8. mart - Međunarodni dan žena i 15. mart - zvanični početak rada Udruženja.

Osamdeset učesnika iz Udruženja „Vedro“, „Avantur“ iz Sarajeva, „Nova vizija“ iz Novog Travnika, zeničkih planinarskih društava „Tajan - Lisac“, „Mladost“

i „Poštar“, novotravničkog „Medexa“, te kakanjskog „Bobovca“ pod izuzetno teškim okolnostima, ledenom polarnom vjetru brzine i do 100 km/h, te očekivanih minusa, uspjelo je savladati Opseratorij stazom sa Babinog Dola, preko Kuće spasa, a spust je bio preko staze ski centra na Babinom Dolu. Bitno je napomenuti da su se

iz Udruženja „Vedro“ sjetili njihovog prijatelja, zeničkog alpiniste i trostrukog državnog prvaka u sportskom penjanju, Armina Gazića, koji je nastradao prije deset dana u nesreći na Prenju, pripremajući se za uspon na Eiger, ali je brзом akcijom hospitalizovan i njegovo stanje je stabilno. Uputili su mu transparent podrške „Ne daj se, Mućak!“ (Mućak, nadimak Armina Gazića). Ideja se rodila na dan Gazićeve nesreće, te je Upravni odbor Udruženja odlučio da se na prvom sljedećem

izletu BiH alpinisti upute poruku podrške uz želju da se što prije vrati „u smjer“.

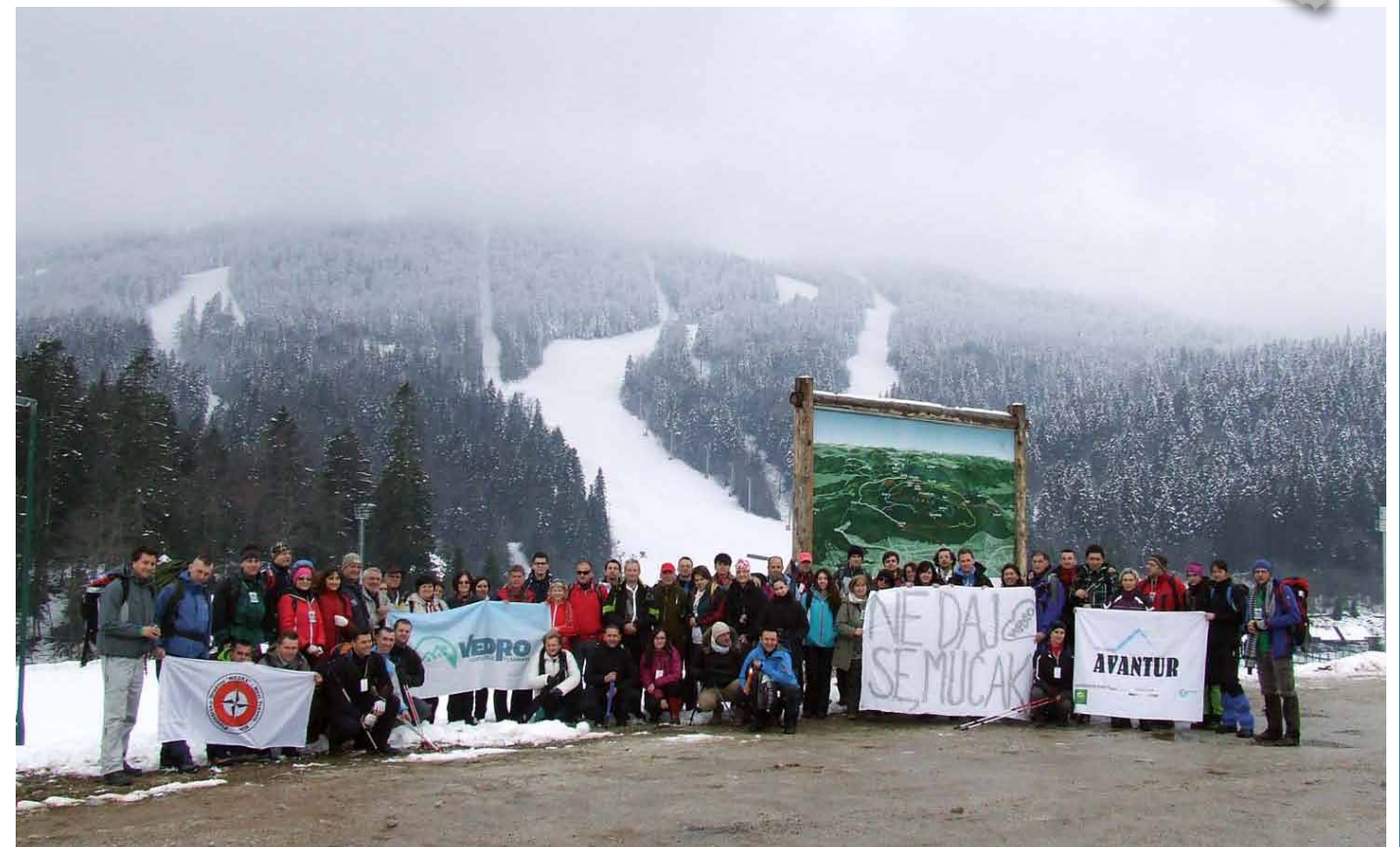
Također, na današnjem druženju, skupljeno je 1.788 komada plastičnih čepova, koje Udruženje „Vedro“ redovno skuplja, u sklopu akcije „Bosnia and Herzegovina Cap Project - pretvaranje plastičnih čepova u invlidska kolica“.

Udruženje „VEDRO“ organizovalo je „Vedro Night“, svojevrsnu promociju Udruženja, prezentaciju dosadašnjih i plani-

ranih aktivnosti, podjelu članskih karata i mnogo toga.

VEDRO BILO!
GLASNOGOVORNIK UDRUŽENJA
AFAN ABAZOVIĆ

BiH
Pinom je obeležena približna pozicija lokacije opisane u tekstu.

Na krovu Šumadije

Šesnaest planinara i planinarki iz PEK „Gora“ i kragujevačkog PD „Žeželj“ istraživali su srce Šumadije (**Srbija**)...

S ećate se lekcije iz škole: Šumadija je geografska oblast Srbije, sa zapada i juga oivičena rekama Zapadnom Moravom i Kolubarom, sa istoka Velikom Moravom, a sa severa Dunavom i Savom. Ili onog: planine Šumadije su Avala, Kosmaj, Bukulja, Rudnik, Ješevac, Kotlenik, Bešnjaja, Juhor, Gledičke planine... U Centralnom delu Šumadije dominira planina Rudnik sa najvišim vrhom tog regiona, Cvijićevim vrhom (stari naziv Veliki Šturac), od 1.132 metra nadmorske visine. Na ovoj planini posađeno je osam vrhova sa nadmorskom visinom iznad 1.000 metara.

Rudnik predstavlja hidrografski čvor Šumadije. Sa njegovih padina slivaju se reke koje uviru u Zapadnu Moravu, Kolubaru i Veliku Moravu. Planina Rudnik je, zahvaljujući svom položaju i rudnim bogat-

Srbija
Pinom je obeležena približna pozicija lokacije opisane u tekstu.

stvima, kroz čitavu istoriju imala veliki značaj. Počeci vađenja rude datiraju još u praistoriji, a razvoj rudarstva kreće pod Rimskom upravom, da bi se nastavio u srednjem veku - u vreme Nemanjića. I danas je aktivan rudnik olova i cinka na ovoj planini.

Varošica Rudnik pripada opštini Gornji Milanovac i smeštena je u podnožju istoimene planine, na nadmorskoj visini između 500 i 700 m. Na krajnjem jugoistoku planine Rudnik izdižu se Ramački

visovi, vidljivi kao i ostali vrhovi ove planine sa mnogih visinskih tačaka cele Srbije. Pod ova dva vrha smestilo se selo Ramača, naselje u opštini Stragari u Šumadijskom okrugu. Posebna znamenitost ovog sela je Crkva svetog Nikole, u narodu prozvana crkva Kumanica, po mestu iz kog je narod naselio ovaj kraj. Podignuta je krajem 14. veka.

Eto, to bi bio kraći opis predela i mesta obuhvaćenih našom planinarskom stazom, koju je u nedelju, 23. februara 2014. godine prošlo 16

planinara i planinarki PEK „Gora“ i PD „Žeželj“ Kragujevac.

Na samom startu, koji je bio u selu Ramača, obišli smo crkvu Kumanicu, a potom krenuli put Ramačkih visova sa visinom od 813 i 783 metara. Prvi kilometri obeleženi su sipećom kišom i gustom maglom. Gusta magla pratila nas je celom dužinom staze. Razmakla se samo jednom na kratko, ali samo toliko da ispred nas ugledamo tek prve visove ove planine. Od Ramačkih visova put nas je vodio grebenom iznad

Kameničke reke, s jedne i reke Srebrenica, s druge strane, a preko ili pokraj visova Božurova glava (723 mnv), Golo brdo (772 mnv), Oštra glava (797 mnv), Sama bukva (863 mnv), Uvlaka (958 mnv), Molitva (1.096 mnv), Javor (1.107 mnv) sve do Cvijićevog vrha (Veliki Šturac). Sa te tačke nastavili smo spust preko Srednjeg (1.113 mnv) i Malog Šturca (1.058 mnv), sve do centra u varošici Rudnik, gde smo tog dana završili naše planinarenje.

Za osam sati i 50 minuta, po magli i kiši, pređena je staza dužine

23,8 kilometara, sa usponom od 1.144 i spustom od 1.074 metara. Uskraćeni smo bili za poglede u daljinu sa mnoštva nabrojanih vrhova, ali to nam nije umanjilo zadovoljstvo u druženju, pokretu, zapažanju lepote prirode i u ovakvim vremenskim uslovima, disanju punim plućima...

Na kraju, u selu Jarmenovci svratismo u „Kavanu kod Šana“. Kažu, stara je dva i po veka. Ali, više o njoj uz slike koje prikazuju njenu unutrašnjost.

TEKST I FOTO: ŽARKO PRODANOVIĆ

Brankovina

Pančevački planinari iz PD „Jelenak“ početkom februara posetili su Brankovinu (**Srbija**)...

Orkanski vetar i hladno vreme natrali su našu jhrabriju članove PD „Jelenak“ da u nedelju, 02.02.2014. odlete u toplije krajeve. Cilj je bila

okolina Valjeva, tačnije istorijska Brankovina. Nismo ni slutili da će staza od 13 km je biti pravo malo putovanje kroz istoriju. Na početku posećujemo man-

Srbija
Pinom je obeležena približna pozicija lokacije opisane u tekstu.

astir Dokmir iz 14. veka, u kome nas dočekuje i ispraća jedna ljubazna maca. Ostali stanari, izgleda, nisu planirali da se po ovakvom danu odvoje od pečki. Naš stari

prijatelj i vodič na terenu, Dragan Radojčić, zanimljivim pričama o svom rodnom kraju nam je upotunio uživanje u lepotama ovih predela.

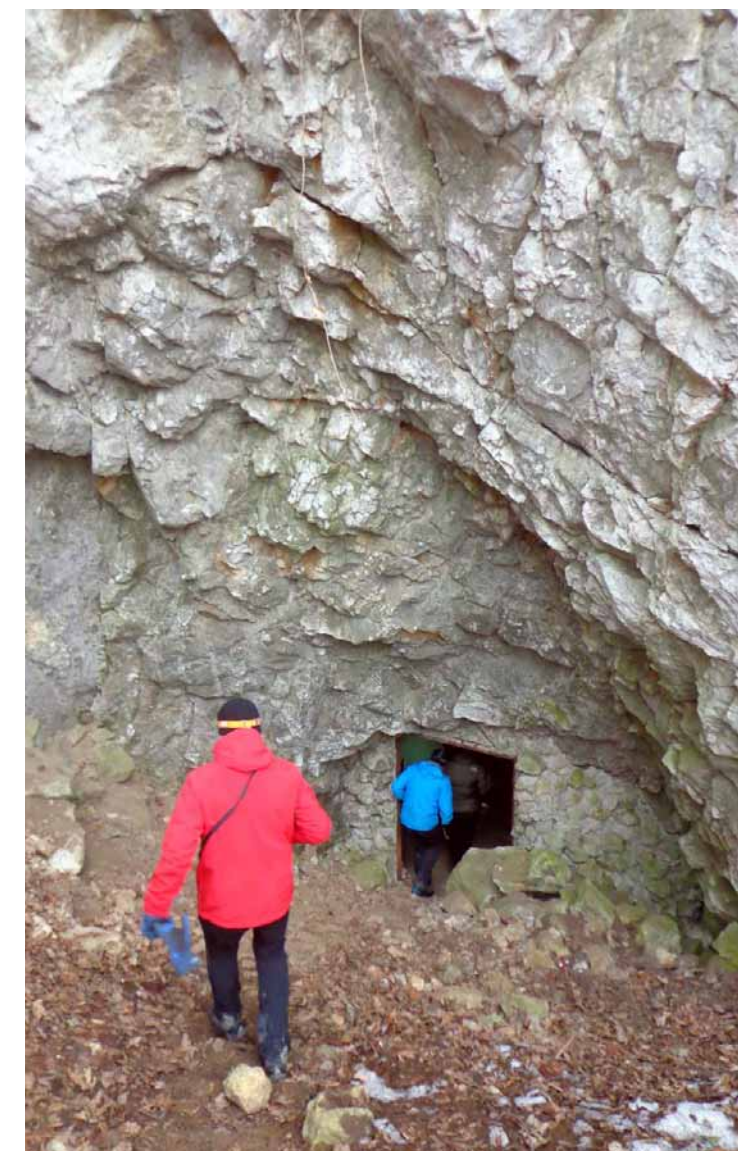
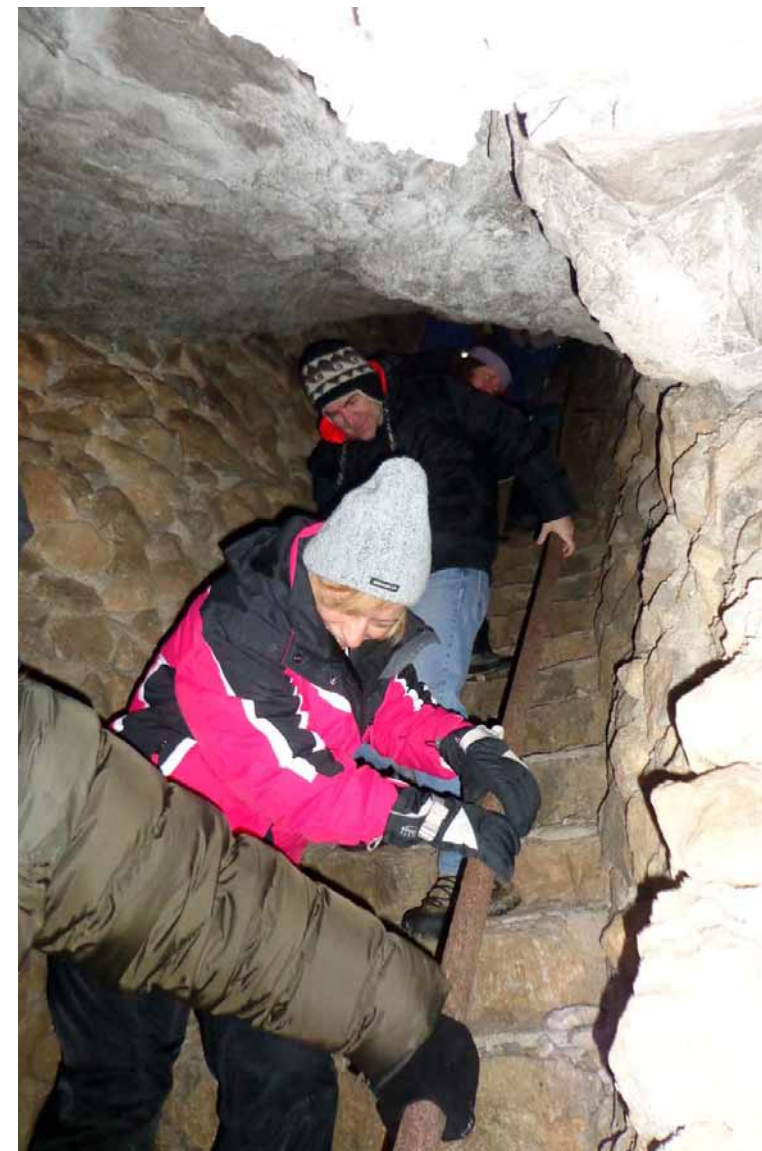
Našli smo se pred rudarskim kopom koji je otkrio sedimentnu stenu neobičnih boja, u kojoj slojevi roze, žute i narandžaste boje deluju kao da su delo građevinskih umetnika iz mezozoika. Na obližnjem uzvišenju se nalazi Radarski centar Valjevo, u kome dominira radarska kugla, okružena mnogobrojnim ante-

nama, predajnicima i ostalim čudima 20. veka. Na putu kroz šumu primećujemo vučje tragove, a neki od naših članova su i (pri) videli nekoliko primeraka kroz granje.

Stižemo na Brankovački vis, gde odmaramo kraj spomenika podignutom u čast ratnicima Prvog srpskog ustanka, koji je u ovim krajevima iznedrio velike junake. Na kraju staze stižemo u kompleks Brankovine, koji nas je sve oduševio bogatim sadržajem i autentičnim uređenjem. Oko

crkve stari spomenici svedoče o junaštvu porodice Nenadović. Moja pretnja da ću recitovati poeziju Desanke Maksimović nije se ostvarila, jer su se svi već razišli dok sam pronašla njen grob. Kao i ona što je bila, mali, skroman, pun cveća i neke topline, ušuškan pod drvetom...

Ali, tu nije kraj našem putovanju kroz istoriju. Odlazimo u Petnicu, gde najpre obilazimo pećinu koja je bila stanište neolitskog čoveka i nekih prastarih životinja. Na njenom dnu se nalazi jezero, iz

koga se, prema lokalnoj legendi, i danas može čuti aždaja. Pećina nije osvetljena, što je doprinelo rasplamsavanju mašte u uskim tunelima kojima se stiže do nivoa ovog podzemnog muzeja. Puni utisaka, odlazimo do Centra za talente, koji se nalazi u neposrednoj blizini i gde se usavršavaju

stručnjaci za budućnost. Samo ga slikamo izdaleka, jer su vrata ovde zatvorena za obične smrtnike..

U lokalnoj crkvi nas dočekuje izuzetno ljubazan domaćin, pun priča o bogatoj istoriji ovog kraja, a najjači utisak na nas su ostavile mošti sv. Luke, ispod kojih smo se provukli i ikone na kojima su

ostali tragovi od metaka i noževa, delo bezumnih meštana iz doba komunizma.

Prepuni utisaka i srećni zbog neostvarivanja najave ledene kiše, vraćamo se u naš Banat. Sa Pančevačkog mosta deluje kao da slećemo na neku smrznutu planetu...

HAJLA

Februarski doživljaj

Crna Gora
Pinom je obeležena
približna pozicija
lokacije opisane u
tekstu.

Planinari iz Beograda, Subotice i Valjeva su ovaj put uživali u zimskom ambijentu Hajle, izuzetno lepe **crnogorske planine...**

Bio je to februarski pohod na Hajlu (2.403 m), sretanje na Sretenje 2014. godine. Svake godine u isto vreme, to je ono što se pamti i iščekuje, a ovaj put akciju sam vodio za PK „Radnički“ Beograd. U februaru se na Hajli okupimo u nesvakidašnjem zimskom ambijentu, u prijatnoj atmosferi, kod gostoljubivih prijatelja iz PK „Hajla“ iz Rožaja, na čelu sa Fekom Kurtagićem, predsednikom kluba. Spoj je to pla-

ninske lepote i domaćinskih uslova, ambijenta i atmosfere, prirode i njenih zimskih izazova, kakve samo Hajla može pružiti. Tako nastaje doživljaj i osećaj ukupnog zadovoljstva. Ovde se osećam kao kod kuće, kod svojih, prisnih i iskrenih domaćina. Kada je toplo oko srca, ni zima nije hladna.

Putovanje redovnom autobuskom linijom, kada je zima, u toplom, udobnom autobusu, danju - omogućava da se sigurno i bez većeg zamora doputuje do Rožaja, pa stigne do doma pod Hajlom. Zahvaljujući domaćinu i prevozu koji nam je obezbedio, do Bandžova ovaj put, bez većih napora stigli smo do doma u Grope, na visini od 1.890 m. Veći deo puta kroz šumu nije bilo snega, ali ga oko doma ima do metra, to mi je tek sutradan postalo jasno, kada sam počeo

da na momente propadam u sneg. Hajla je to u februaru.

Prespavati u domu pod samim vrhovima Hajle, pod stenama što ih iz doma gledamo, boraviti i odmoriti se u udobnim uslovima, preduslov je da smo sutradan odmorni i spremni za napore, kakvi god oni bili, a ovaj put je prognoza govorila o lepom danu koji predstoji. Tako je zaista bilo. Toplina i udobnost doma, druženje sa našim prijateljima

iz Rožaja, omogućavaju da se diše šire, komotno oseća. Ovde nije kao u alpskim domovima recimo, gde je svaki metar prostora do maksimuma iskorišćen, da se ne možeš okrenuti da nekome ne smetaš. Ovo je i komoditet, a ne samo udobnost, zimska naročito.

Ujutro u osam časova je pokret, sa spremnim rančevima uzimamo cepine i dereze, jer ne znamo šta nas gore čeka, posebno na strmini pred

izlazak na greben Hajle, gde je u pravilu snežna zaleđena streha, a još gore može biti ako je vetar očistio grebenski izlaz i tlo je zaleđeno. Jutro je vedro, sunce je okupalo snegom posute stene Hajle, a sneg pod nogama škripi. Nagoveštaj je to lepog planinarskog dana i doživljaja.

Na grebenu Brahim brega, koji penjemo u polukrugu, da izbegnemo veću strminu, u par navrata upadam doboko u sneg, zaglavivši se u makiju. Tada odlučim da ne vodim na Ahmicu (2.272 m), kako sam uveče bio odlučio, jer dole na Čafi Hajle je niži teren, uz to valja šume prolaziti, pa sigurno je da se sneg još više propada, što oduzima snagu, može da pokvari osećaj ugodnosti. Lepo-

tu ovakvog dana treba iskoristiti. Na iznenađenje snega ima više nego što je za očekivati, kada ga u nižim predelima uopšte nema.

Idemo lagano, bez žurbe, a zašto bi žurili kad je čitav dan pred nama, lepo je vreme, plusna temperatura, pravo uživanje. Dolazimo pod prevoj, u dilemi sam bio da li krenuti letnjom markacijom, a ipak idemo zimsku, jer sneg je dosta zahvalan, delimično propada, dovoljno za stope i oslonac. Streha je pred nama, dva mladića domaćina su ispred mene, Ziko i Denis, probijaju strehu. Kako je lepo gledati te divne sposobne i perspektivne momke, pred kojima je planinarska budućnost. Ispostavi se da nam der-eze ne trebaju, pustimo i obezbedimo za svaki slučaj uže, pa zovem grupu da krene.

Izlaskom na greben Hajle otvara se pogled na Rugovsku klisuru, prekoputni Žuti kamen i ostale vrhove Prokletija, sa strane Žleb i Rusuliju, sa druge strane Komove i tako dalje. Odatle idemo uz greben, njegovim grbama, vodeći računa da se ne približavamo ivicama stena i strehama koje vrebaju.

U povratku jedna grupa, njih pet, ipak odlučuje da idu na Ahmicu, to uspešno izvode, ali ih hvata prvi mrak, no i oni se zadovoljni vraćaju, umorniji

od nas koji smo se lagano spuštali i sedeli po Brahim bregu, uživajući u osmatranju i na prijatnom planinskom suncu. Hajla je to februara, kada se očekuju izazovni zimski uslovi, a ovaj put se priroda osmehnula, prikazala okupana prolećnim suncem, nesvakidašnjim sjajem. Sve to, kao uvek ovde, ostaje za pamćenje.

Kontakt info

Planinarski dom Grope, građen je od čvrstog materijala, ima dva sprata, u prizemlju je dnevni boravak sa kuhinjom i uslovima za spremanje jela, a na spratu dve sobe, sa 40 udobnih ležajeva, na palačama – alpski stil. Dom je osvetljen agregatom, unutra ima vodu, mokri čvor, greje se i ima šporet na drva kao i peći na grejanje u sobama na spratu, tako da se i u vema hladnim danima u domu ne mora koristiti vreća za spavanje.

Kontakt: Feka Kurtagić +382 69 904 030, +382 67 285 393
E mail: fekaski@t-com.me

PLANINOM

knjiga vodič,
drugo prošireno izdanje
Autor: Tomica Delibašić

O planinama Crne Gore i Srbije, opisi planina i staza, poziv na literaturu, brojne potrebne podatke, uz deo o planinarenju uopšte, šta planinar treba da zna i na šta da obrati pažnju.

Po pristupačnoj ceni od
500 dinara, pouzećem, sa
troškovima slanja
700 dinara.

Više detalja o uslovima
poručivanja i kupovine:
www.tomica-planinom.com

E-mail:

tdeibasic@ptt.rs

Telefon autora:

+381(0)64-245-22-37

„Letnje” izdanje

LUŽNIČKI MEGDAN

12. april

Nov format, nov datum, nova pravila, nove klimatske promene... Svi znate kakva nam je zimska sezona bila. U nekim trenucima smo imali i letnje temperature u gradovima (oko 25°C), a kalendarski smo bili još uvek u zimi. Kako rekoše meteorolozi više puta na vestima, najtoplija zima u poslednjih tridesetak godina. S obzirom da niko ne može uticati na prirodu, sve rute i prepreke koje su spremne za zimsko izdanje Lužničkog Megdana u 2014. se „konzerviraju” za 2015. Prvi snežni vikend u sledećoj (zimskoj) sezoni i eto Megdana na turno skijama. Mi ne želimo da Lužnica i Derekul imaju prazan hod, kao i sportisti sa Balkana, pa vam spremamo jako zanimljivu trku koja će biti bukvalno za sve. Vrlo atraktivna, fleksibilnog formata. Naravno, vodilja je i dalje da manifestacija mora biti kompleksna i adrenalinska do daske ali će po svojoj formi omogućiti učešće svima. Ne morate biti svestrani, najbitnije je da tim bude jak. Trka će trajati jedan dan - ali ceo dan. **Start će biti u selu Poganovo** u Dimitrovgradskoj opštini. Imaćemo organizovan (gratis) **autobus iz Beograda** u petak u 17 h sa parkinga „Kombank arene”. Trka kreće u subotu u 6 h a za sve učesnike su organizovane prostorije u Planinarskom domu za spavanje (ponesite podloške i vreće). Za one koji nisu raspoloženi za taj vid noćenja, možemo dati kontakte lokalnih etno kuća za konak.

Tim se sastoji od tri člana (svi ispod 18 god moraju imati ovlašćenje iz suda od strane roditelja, dozvoljen je muško - ženski mix). Trka će imati tri etape sa određenim zadacima.

PRVA ETAPA „Lagani orijentiring, surovi abzajl”

Već zvuči zanimljivo? Timovi dobijaju kartu sa tačno ucrtanom rutom. U tom delu je dozvoljeno samo koristiti kompas. Na timu je da li će trčati ili pešačiti, deonica će biti oko

10 km. Na kraju te rute tim očekuje specijalan zadatak - namenjen za jednog člana i ako odradi tu prepreku, ekipa ide dalje. Taj član mora imati osnovno iskustvo u vertikalnim sportovima jer ga očekuje prolaz kroz kanjon i ozbiljan tehnički abzajl. Takođe mora imati i određenu ličnu tehničku opremu ali te podatke dobijaju kapiteni timova posle slanja prijavnog formulara.

Preostala dva člana idu okolnim putem i čekaju „druga vertikalca”, organizatori ih upućuju na tu lokaciju i kad se tim opet sastane kreće druga etapa.

PRATITE NAS NA WWW.FACEBOOK.COM/LUZNICKIMEGDAN

DRUGA ETAPA „Jako pedlanje, vrh, žimarenje”

Timovi su doneli svoje mauntinbajkove u Poganovo a organizator ih prenosi na lokaciju smene prve i druge etape. Sva tri člana kreću brdskim biciklima u sledeću etapu, od tog trenutka se aktivira GPS uređaj tima (sami ga donosite i ostavljate uz bajkove organizatoru, dan pred trku vam šaljemo gpx fajl koji treba da ubacite u svoj uređaj). Pratite zapis i na tom putu vas očekuje, jedan izlazak na okolni vrh i specijalan zadatak - žimarenje.

Na određenim mestima će postojati kontrolori trke a vi ćete biti u obavezi da se slikate na tom vrhu, to će biti dokaz realizovanog zadatka. Što se tiče žimarenja, dovoljno je kao i na abzajlu da „drug vertikalac” odradi zadatak i tim je ispunio uslove da ide dalje. S tim, što vam na ovom zadatku dozvoljavamo i primenu još jednog pravila. Dozvoljava se drugom i trećem članu da probaju, ukoliko uspevaju da urade žimarenje do kraja, timu se oduzima 20 minuta (ako dvoje odrade a 50 minuta ako sva tri člana odrade ovu prepreku). Posle žimarenja timovi i dalje nastavljaju da prate GPS rutu na biciklu do kraja. Kad se GPS zapis završi, tu vas čeka kontrola i nova etapa. Predajete GPS i bicikle. U toku druge etape ćete imati između 30 i 40 km pedljanja a ne pitajte za uspon.

TREĆA ETAPA „Surovi orijentiring, adrenalinski abzajl”

Dobijate novu kartu, ovaj put bez ucrtanog puta već samo sa zaokruženim toponimima i lokacijom abzajla. Ostavljate GPS naravno i koristite kompas. Opet je na vama da li ćete trčati ili pešačiti, na kraju vas čeka abzajl od 100 m čiste vertikale i previsa, a tu ide samo „drug vertikalac”. Ostatak tima čeka dole. Od

tog mesta gde vas je ponovo troje, nema ni tri kilometra do kraja. Cela treća etapa neće imati više od 13 km.

PAR BITNIH NAPOMENA:

- Trku mogu završiti i dva člana. Dakle jedan može odustati, pa čak i „drug vertikalac” ali morate proći sve zadatke i prepreke po pravilu što znači da neko još u timu ima iskustva sa vertikalnim sportovima
- Dovoljno je da makar jedan u timu dobro poznaje orijentiring
- Dovoljen samo jedan mobilni telefon po timu i to ne novije generacije, stari modeli dolaze u obzir
- Obavezan fotoaparat po timu
- Nigde ne smete ostavljati opremu, sve nosite sa sobom
- Očekuju vas kontrole i pretresi na određenim mestima
- Možete poneti šta god hoćete od hrane i pića
- Obavezne kacige za MTB i kompletna tehnička oprema za druga vertikalca
- Broj mesta u autobusu je limitiran
- **Kotizacija je 20 eura po timu i rok za prijave timova traje do 4. aprila**
- Finale u selu Stol, opština Babušnica, organizovan ručak dobrodošlice za sve učesnike
- Spavanje u Poganovu, pokret autobusom u nedelju za Beograd (naknadno objavljujemo termin)

U slučaju lošeg vremena, nedelja je alternativa (13. april)

Formular za prijavu sa više informacija možete dobiti ako nam se obratite na ovaj mail: marko@udruzenjefreestylers.com

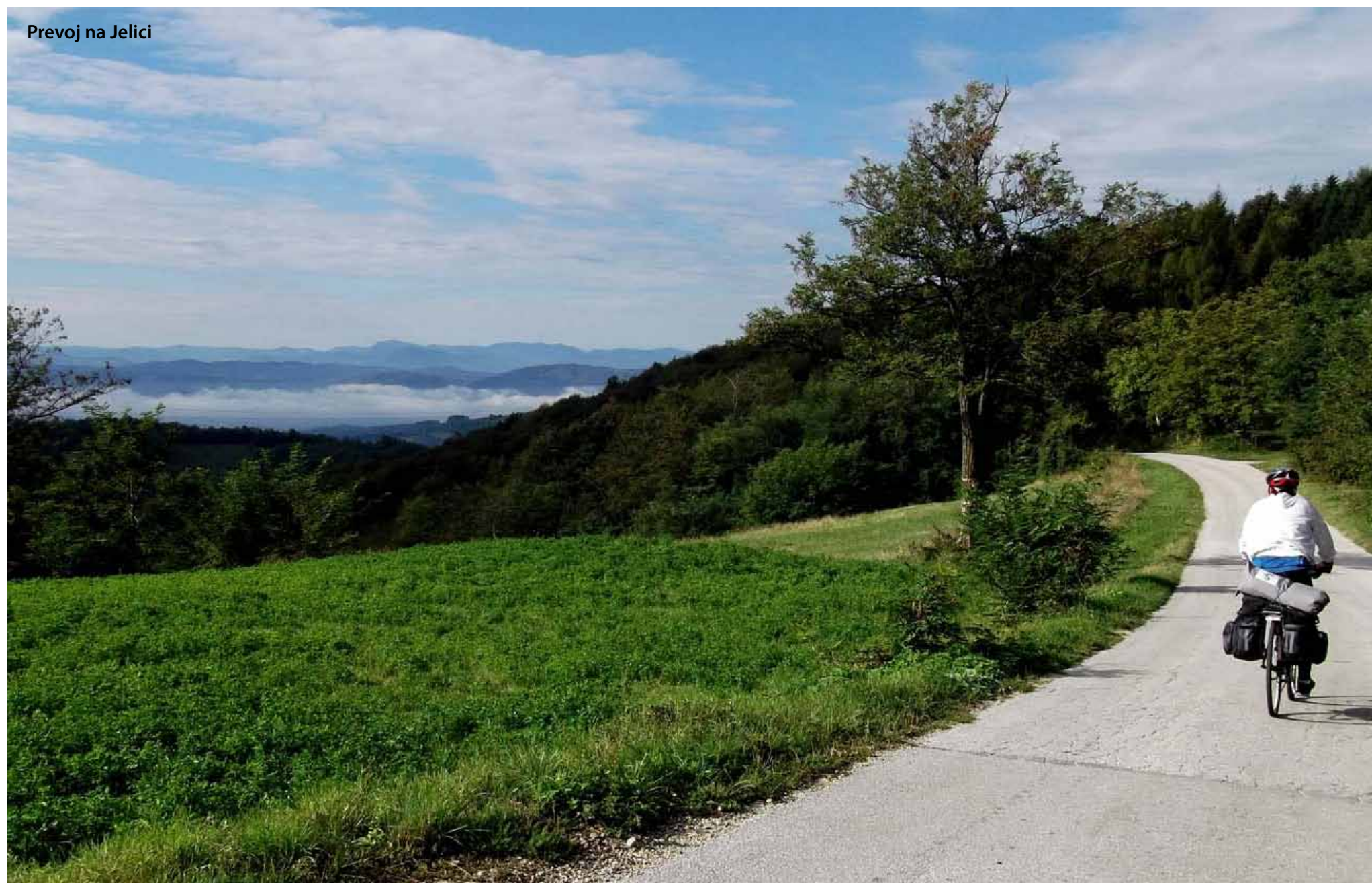

Biciklom do Sofije

Ovoga puta smo se odlučili za nešto teži zadatak i produžetak puta sa Kopaonika ka Suvoj Planini (**Srbija**) i jugozapadnoj **Bugarskoj**, koja je takođe jako lepa planinska regija...

Prevoj na Jelici

Tičar jezero - Golija

Golija - drugi dan

Preko sedam godina na bajku i na hiljade kilometara pređenih po našoj zemlji i inostranstvu, doneli su nam dragoceno iskustvo ali i učinili planiranje svake sledeće ture jako komplikovanim jer uvek težimo vožnji po drumovima sa kojima se nismo upoznali. Tako se i javila ideja da na ovoj turi izbegnemo magistralu koliko je god to moguće. Ranijih godina smo vozili turu simbolično nazvanu „333“; tura je vožena tri dana, peli smo se na tri velike planine - Goliju, Kopaonik i Goč - i približno vozili 333 km. Ovoga puta smo se odlučili za nešto teži zadatak i produžetak puta sa Kopaonika ka Suvoj Planini i jugozapadnoj Bugarskoj, koja je takođe jako lepa planinska regija. Sve je obećavalo vrhunsku avanturu a i kilometraža nije bila zanemarljiva, preko 1.000 km...

Prvi dan: Čačak - Guča - Ivanjica - Tičar jezero (Golija) 100 km

Poseban je osećaj sam polazak na svaki duži put. Čini mi se da nema ničeg lepšeg od montiranja bisagi i

prvog zamotaja pedala pri polasku. Ti prvi metri kao da vam neprestano govore da ste krenuli u slobodu, da se uzdate u sreću i u svoje znanje i snalažljivost, a ono što je možda i najvažnije, imate na umu da ćete svaki deo avanture pamtiti dok ste živi. Ono što je zanimljivo je da smo prvog dana imali čak tri planine koje smo morali preći. Prva od njih je planina Jelica, jedna od četiri koje okružuju Čačak i na kojoj često treniramo, pa nam prvi uspon služi više kao zagrevanje za ono što sledi, kako tog dana, tako i ostalih. Penjemo se preko Pridvorice, putem koji je idealan za bicikliste, gotovo bez saobraćaja, sa dosta vidikovaca koji se nalaze gotovo na samom putu. Kroz planinska sela se spuštamo do nadaleko poznate varošice Guče, koja je, bar meni, zanimljiva i u ovim danima kada je sve tiho i kada ne biste ni u mašti mogli da kreirate sliku na kojoj na hiljade ljudi šeta ulicama, igra, pije i zaboravlja na sve probleme. Put nas vodi dalje ka Ivanjici preko još jednog uspona

na Lis, koji je dugačak pet - šest kilometara i koji je znatno ozbiljniji od Jelice, pre svega zbog par deonica gde baš treba muški gaziti pedale. Ovde se prolazi kroz sela koja podsećaju na ona u Italiji ili Francuskoj, sa kamenim ogradama i potpornim zidovima uz sam put, dosta plantaža malina, pravi planinski pejzaži, pravo je uživanje voziti.

Od prevoja nas očekuje preko deset kilometara spusta do Ivanjice, koju vrlo rado posećujemo i tokom jednodnevnih vožnji i koja mi se ponekad čini kao idealno mesto za život. Smeštena u podnožju planina, sa prelepom prirodom, šetalištem koje je uvek prepuno ljudi, koji su uglavnom nasmejani, javljaju se jedni drugima, zaista retka slika u današnjoj Srbiji, ali i Balkanu uopšte. Pored znatiželjnih pogleda prolaznika, koji gotovo uvek misle da smo stranci, zanimljivi su nam i oni koji se i „usude“ da priđu i upoznaju se sa nama. Tako i jedan Ivanjičanin na lošem engleskom jeziku počeo

priču, mi ga odmah prekidosmo, a taj izraz olakšanja na njegovom licu se ne može rečima opisati. Tu nam, kao što obično i biva, kaže kako i sam vozi bajk, ali ne tako ozbiljne ture. Ovi razgovori nas uvek dodatno inspirišu da vozimo i stvarno je nebitno da li se dešavaju negde u Grčkoj, Rumuniji ili kao ovog puta u komšiluku. Mi posle kupovine svega što će nam biti neophodno te večeri, jer na Goliji kampujemo, i sledećeg jutra, jer na Goliji teško da ćemo naći prodavnicu koja radi u pet sati ujutru, nastavljamo dalje ka jezeru Tičar.

Već od Ivanjice kreće blag uspon, osetan samo nama na biciklima, ali uspon na Goliji mi je jedan od omiljenih i pored toga što svakako spada u kategoriju zahtevnijih. Odvajanje ka Goliji i prva offroad deonica je kao uvod, ali i opomena da ste kroz par sati u uslovima daleko ekstretnijim od onih u podnožju. Golija je zaista divlja planina, ogromna, neurbanizovana, pa vas na njoj ne sme iznenaditi ni grad, ni kiša, sneg ili oluja koja samo

Put od Blaca ka Prokuplju

protutnji kroz planinu, a već u narednom minutu grane sunce. Sam uspon je u serpentinama, što jako olakšava vožnju. Prelepa priroda oduzima dah, na umor nemate ni kada da mislite obuzeti lepotom koja vas iznova i iznova oduševljava. Kako smo već nekoliko puta vozili ovim putem, tačno znamo gde su zanimljiva mesta koja treba obići, pa smo zato i želeli da tog prvog dana maksimalno uživamo i vozimo ne više od 100 km.

Vrhunac dana jeste prva zaravan posle više od 20 km konstatnog uspona, nagli prelaz listopadne u četinarsku šumu i krajnji cilj za taj dan - jezero Tičar. Pravo uživanje tek sledi, jer neverovatna priroda, legende koje se vezuju za ovo jezero, neverovatan ambijent proplanka koji je okružen golijским vitim jelama, gotovo odmah učine da se prepustite trenutku i ne razmišljate ni o čemu drugom osim o onome što vidite. Tek što smo postavili šator, približava nam se džip, iskreno mi nije bilo baš prijatno, jer ovuda vozila jako retko prolaze, ali kako ranijih puta nisam imao nikakvih problema, bio sam uveren da ih neće biti ni sada. Kroz već mračan

proplanak moćna Lada se probija do šatora. Legitimisanje, proveru, zvaničan pristup - jako čudno. Videvši da je vreme da ih odobrovoljim počnem priču da smo već bili ovde nekoliko puta, kako smo već iskusni kamperi, da se ne plaše za otpatke ili bilo koju drugu štetu jer smo jako ekološki svesni... kad me on prekine i kaže da sve ovo radi zbog medveda koji su u blizini i pokazuje fotografiju traga napravljenu na 300 m od našeg šatora. Au! Usledilo je moje pitanje: „Pa je l' nas to legitimisete da znate ko je kad završimo u medveđoj hranilici?“. Tu se svi lepo nasmejasmu i oni se konačno odobrovoljiše i dadoše savet da zapalimo malo jaču vatru a da će dim držati medvede na distanci od šatora. Slagao bih ako bih rekao da sam mirno spavao te noći...

Drugi dan: Tičar jezero - Duga Poljana - Novi Pazar - Raška - Kopaonik 100 km

Ujutru se pokazala kao tačna tvrdnja da od Golije uvek treba očekivati neočekivano. Iako je prethodno veče bilo prelepo, vedro, osvanulo je tmurno jutro obavijeno gustom maglom, odnosno oblakom kroz koji

smo vozili sve do prevoja i početka spusta ka Novom Pazaru, kao i sitnom, dosadnom kišom koja na momente prelazi u pravi pljusak. U ovakvim situacijama ne pričamo mnogo, znamo šta nam je činiti, zato se što brže pakujemo, sedamo na bicikle i krećemo dalje u nadi da nas očekuje bolje vreme u nastavku. Zanimljivo je da mi nismo od onih bajkera koji će u napred isplanirati svaki korak puta, znati sve o kvalitetu asfalta, nagibima, dužini uspona i „mehanički“ voziti sve to. Mi se više prepuštamo onome što će nas zateći, nekada se jako nerviramo kada nas zateknu neočekivane stvari, ali mi opet svesno ne proučavamo ono što ćemo proći znajući da avantura može biti potpuna samo ako se i unervozimo, izgubimo ili u pojedinim trenucima i razočaramo. Tako smo i za deo offroad rute, planinskog, zemljanog puta bili samo delimično spremni. Znali smo da ćemo dobar deo dana ovuda voziti i da je skoro rađen deo puta koji je nasut i pripremljen za asfaltiranje, to je sve. Od prestanka kiše smo već digli ruke, pa u tišini, mokri i prljavi borimo se sa ne tako blagim

nagibima i usponom koji još uvek traje. Baš nismo imali sreće, očekivao sam prelep pogled ka Pešteru po izlasku na prevoj i uživanje u vetru koji nas hladi na usponu, a dobio sam maglu od koje jedva vidim i dva metra ispred sebe. Malo je falilo da nastavimo pogrešnim putem i završimo ko zna gde, jer zemljani putevi su isti, a po ovakvoj magli nemate mogućnost da se orijentisete i odredite tačan pravac kretanja. Ipak u poslednjim trenucima vidimo putokaz ka Novom Pazaru koji se gubio u oblaku na samo nekoliko metara od nas. Blato, zemlja, vetar, hladnoća, počeli su da bivaju sve naporniji i kada smo mislili da svemu tome nema kraja, konačno, asfalt, i to nov, idealan za brz spust i uživanje. U prvoj seoskoj prodavnici pravimo pauzu, okrepljujemo se i oblačimo za spust dug preko 35 km sve do Novog Pazara. Za sve ove godine koliko vozim bajk uglavnom po balkanskim zemljama, nisam bio u prilici da se susretne sa bržim, dinamičnijim i zanimljivijim spustom od ovoga. Neverovatno! Nema šume, vidite kilometrima ispred sebe, vidite sve serpentine, zavoje i pravce koji vas očekuju a pritom idete konstantno preko 70 km/h bez velikih rizika jer je put jako prelegdan, a asfalt kvalitetan. Ovde se naplaćivalo sve ono što smo prošli u prethodnom delu dana. Kako se bližimo Novom Pazaru asfalt je sve gori, sa dosta udarnih rupa i onih „zakrpljenih“. Na ulazu u grad osvežavamo bajkove za nastavak puta, podmazivanje lanca, proveru stanja i nastavak dalje za Rašku.

Prvi put izlazimo na magistralni put i ova deonica nam je i prijala, s obzirom da smo vozili na smenu po dva kilometra i „uhvatili“ prilično dobar ritam. Sve vreme nam je u mislima pakleni uspon od Rudnice ka Kopaoniku gde su prosečni nagibi i preko 25%. Od Raške do Rudnice koja je na 500 m od Jarinja i administrativne linije sa Kosovom vozimo 15 km po pretežno ravnom terenu. Ovde se put odvaja ka Kopaoniku i kreće sigurno jedan od težih uspona na ovim prostorima. Do samog centra Kopaonika ima 20 km, mi smo vozili 15 km do vikend naselja gde smo bili smešteni u „JollyKop“-u koji je bio i prijatelj ture. Uspon kreće sa nekoliko blažih serpentina koje postepeno prelaze u jako duge i zamorne pravce sa neverovatnim nagibima. Najzahtevniji deo je svakako kroz selo Šipačina, koji ima prosečan nagib 24% ali i narednih nekoliko kilometara su neverovatni. Vremenski uslovi u drugom delu dana su nam išli na ruku tako da smo uživali u predivnim fotografijama i snimcima nastalim tokom ovog dana. Konačno topao tuš, krevet, večera za kraj dana, svakako bolje od moguće medveđe kandže koja prolazi kroz šator.

Treći dan: Tura po Kopaoniku (vikend naselje - Jaram - Rezervat „Bele stene“ - Kriva Reka - vikend naselje) 70 km

Ovaj dan i pored najmanje kilometraže ipak je bio jako zahtevan jer praktično imate dva jaka uspona. Prvi, odmah na početku, ka centru Kopaonika, vozite šest i još dva km uspona do prevoja Jaram na preko 1.800 mnnv. Svrćamo do centra, ali i hotela „Rtanj“ i Marinih voda. Kopaonik je takođe neverovatna planina, iako urbanizovana ipak je sačuvala tu neukrotivost, pogotovo na prevoju Jaram na kom sam na vožnji u julu mesecu prošle

godine izmerio minus dva stepena Celzijusa! Ovog puta nas je sačekalo plavo nebo i suncem obasjan rezervat „Bele stene“ na koji puca pogleda sa Jarma. Predivna slika, pa se zadržavamo da što više uživamo u njoj i zabeležimo istu što na fotografijama što na snimcima. Ovde jako često možete zateći turiste, uglavnom one nadmene, što na bicikliste gledaju kao na vanzemaljce, ipak dve žene srednjih godina koje smo zatekli bile su krajnje normalne sa zdravim pogledima na svet. Kažu žive na različitim krajevima sveta, ali održale su prijateljstvo koje traje još od studentskih dana i uvek nađu vremena da se druže uglavnom u prirodi. Vladan i ja se družimo još od prvog razreda srednje škole, najbolji smo prijatelji i nadamo se da će tako i ostati još dugo vremena.

Usput svraćamo i u rezervat „Bele stene“ svakako jedno od lepših mesta ne samo Kopaonika već i Srbije. Ogromne litice koje se uzdižu iznad prašume su impozantne, a najlepše od svega je stazica kojom možete relativno bezbedno da se provozate bajkom. Nastavljam dalje ka selu Kriva Reka. Ovo predivno planinsko selo, odakle je i moja majka rodom gotovo svakom posetiocu oduzima dah. Sećam se detinjstva kada put nije bio asfaltiran a kada smo dolazili kod babe i dede uz avanturističko putovanje od nekoliko sati po zemljanom putu dugom 18 km. Nikako mi nije tada ulazilo u glavu kako je čale naučio put od Čačka do Kopaonika, kako zna gde da skrene. Za mene je tada 120 km od Čačka do Krive Reke bilo kao put oko sveta. Da mu je neko tada rekao da ću voziti tuda bajs desetak godina kasnije, teško bih mu poverovao. Ipak, put je sada asfaltiran, a moja prva ozbiljnija tura je bila upravo do ovog sela, s tim što sam vozio preko Vrnjačke Banje i Goča. Nas je očekivao prelep spust od deset kilometara sve do Krive Reke. Predeli su ovde neverovatni, a ovoga puta samo se prepuštam sagledavanju ove lepote dok jurim niz padine, jer se istim putem se vraćamo pa će vremena za fotografisanje biti na pretek. Kod babe u

kući, uvek poseban miris, atmosfera, ista ona koju pamtim iz detinjstva. Planinski sir, kajmak, pečeni krompiri, paprika, pre svega ovoga domaći med. Onda izađem na terasu udahnem duboko i pomislim da li ima nešto lepše. Malo razgovora o selu, koje sve više odumire, narod odlazi, ali ima i onih koji ostaju, a pomislih da će se sve više ljudi i vraćati, jer gradovi mi se čine prenaseljenim s obzirom na stanje industrije.

Ubrzo krećemo nazad i još uvek pod utiskom nije nam teško da okrećemo pedale. Uz to se uvek pusti i muzika koja nas dodatno oraspoloži, sve po principu: „dok može uživamo do daske, a posle ćemo videti...“

Četvrti dan: Vikend naselje - Kopaonik - Brzeće - Brus - Blace - Prokuplje - Niš - Pirot 210 km

Uh! Sam podnaslov, mesta i kilometraža izmamljuju ovaj uzdah. Plan je bio da taj dan stignemo do Bele Palanke, ali još jednom smo videli na delu kako naše prepuštanje slučaju ume da nam se obije o glavu. Pono-vo isti uspon od osam kilometara do prevoja Jaram. U šali smo pričali kako nam je penjanje po Kopaoniku postalo kao jutarnji odlazak u prodavnicu po doručak. Potpuno drugačija slika ovog puta na Jarmu, magla i snažan vetar samo su potvrda da se sa Kopaonikom nije preporučljivo igrati. Zato se oblačimo kao za osvajanje Everesta i krećemo u 35 km dug spust, koji nije toliko atraktivan zbog brzog ulaska u šumu kroz koju vozite sve do ulaska u Brus. Ipak, spust je jako brz, pa sve vreme pratim BMW X5, čiji se vlasnik poprilično isfrustrirao što ne može da mi umakne. Tek u Brzeću zadovolji svoj ego i pobeže, na radost njegove saputnice.

U Brusu okrepljenje, kratak plan za nastavak puta ka Blacu i Prokuplju. I dalje vozimo što se kod nas kaže „nizastranu“. Ovo nam naravno prija, jer držimo prosek oko 35 km/h što je s obzirom na bisage koje vučemo, jako dobro. Odvajanje ka Blacu i tu se setih nezaboravnog poslednjeg dana avanture „Biciklom do Hilandara“. Deonica od Blaca do Čačka bila je poslednja i to je svakako

jedan od dona koje ću zauvek pamtit u svom životu. Doček na trgu, upoznavanje mog saputnika Nenada i njegove sada već životne saputnice Marije, toliko lepih stvari se tog dana izdešavalo i gotovo da se sećam svakog kilometra voženih tada u suprotnom smeru. Mi polako ulazimo i samo prolazimo kroz Blace žureći ka Prokuplju i Nišu. Prisećam se mojih teških trenutaka kada sam već iscrpljen vodio borbu sa vetrom i blagim usponom ka Blacu u povratku sa Hilandara. Uh, kako sam tada bio nervozan! A sada isti taj vetar mi duva u leđa a blag spust kao da me vuče napred i konstantno povećava prosečnu brzinu. Za ovo živi svaki bajker. U Prokuplju pravimo prvu veću pauzu i konstatujemo da bez većih problema stižemo u Belu Palanku, po planu. Odlučujemo se za put preko Merošine, iako smo imali uspon, predeli su bili lepši a i praktično smo se spustili u grad u poslednjih deset kilometara. Kada god ulazim u Niš, trudim se da žmurim dok ulazim u grad i samo hrlim ka Nišavi i tvrđavi. Taj deo grada me ispunjava i kada god mi neko pomene Niš, ja se setim te slike, pa ne bih da kvarim sivim ulicama i oronulim fasadama. Odmor u Nišu uz sladoled i sok. Inače sam prethodni put pao u sred centra sa bajka, ovaj put sam dobro pazio šta radim jer dvaput na istom mestu bilo bi mnogo zaista.

Krećemo lagano tačno izračunavši koliko nam je vremena potrebno do Bele Palanke. Prvi putokazi ka Sofiji i naša radost, bližimo se cilju polako. Gledajući fotografije kolega bajkera iz ovog dela zemlje zapazio sam Sićevačku klisuru kao prelepo mesto i jako sam

Kopaonik, pogled na jedan od težih delova uspona

se radovao vožnji kroz nju. Da sam znao šta nas čeka, verovatno i ne bih bio toliko srećan. Jako uzak put, Turci, Bugari, pa i Srbi u šleperima jure na samo par centimetara od vas, pretiču se u tunelima, ulaze u makaze, uz obavezno sviranje, čak smo se nakon nekoliko minuta i navikli na taj nesnosni zvuk. Ovo je svakako najopasnija deonica za vožnju bicikla koju smo do tada prošli. Čak i ozloglašeni kanjon Morače nije ni približno opasan kao ovo čudo. Samo smo motali pedale što smo brže mogli i čekali prve znake širenja litica i konačni izlazak iz klisure. Kako nam je laknulo kada smo izašli iz onog haosa, a udar adrenalina nas je praktično odveo do Bele Palanke a da nismo ni osetili pređen put. Srećni i zadovoljni, jer smo još jednom sebi dokazali da dobro vladamo procenom situacije i potrebnog vremena za prelazak

Kopaonik

Spust ka Novom Pazaru

Jaram - pogled na rezervat Bele Stene

Rezervat Bele Stene

Četvrti dan - prevoj Jaram

Selo Ljuberada

određene distance, stižemo u Belu Palanku u sumrak. Ne mogu da kažem da nisam proverio, jesam, da li u ovom mestu ima hostela ili nekog mesta za prenoćište. Kako sam našao par takvih ostavili smo šator i svu ostalu kamp opremu na Kopaoniku da je ne vučemo sa nama jer nam se u finansijski plan uklapalo da platimo prenoćište u narednih tri - četiri dana puta. Kad zamislite, u Beloj Palanci sve popunjeno i nema slobodnih soba. Više me je iritirala činjenica da ćemo morati da nastavimo put ka Pirotu i tako pokvariti naš prvobitni plan da iz Bele Palanke idemo obroncima Suve Planine do Babušnice a onda dalje na krajnji jug zemlje i tu predemo u Bugarsku, nego to što umesto da legnemo i odmorimo posle 185 km puta moramo po mraku dalje. Već sam bio u sličnim situacijama, pa znam šta nas čeka

tako da mi i nije teško da obučem fluorescentni prsluk i upalim svetla. Za divno čudo, ljudi nam manje sviraju i daleko nas više poštuju noću. Gotovo da sam siguran da je noću svakako i bezbednije voziti, samo što ništa ne vidite oko sebe, a čemu onda i vožnja bicikla?

Stižemo u Pirot, već umorni od svega. Tražimo prvi hostel i ne mareći za cenu, ali Piroćanci, napravili su cenu takvu da sam se pitao jesam li nekim teleportom kroz onaj mrak dospeo u London ili Njujork umesto u Pirot. Tu zatičemo jednog od najpozitivnijih i najboljih likova koje smo ikada sreli na našim avanturama - Aleksu Živkovića, mladog Piroćanca, koji i sam voli bajk. Osnovao je agenciju „Potrčko“ i na bajku raznosi pošiljke, kupuje klopku ili plaća račune lenjim Piroćancima. Zanimljivo je da sugrađanima starijim od 70 ne naplaćuje usluge.

To nas navede na misao da će mnogi Piroćanci promeniti godište u papirima i lični opis da bi prošli džabe. Šalimo se, naravno. Aleksa je predobar čovek, pun ideja i ambicija u kojima ako bude bio istrajan može da očekuje samo uspeh a nadamo se da će njegov primer poslužiti kao dobra osnova za promenu u načinu razmišljanja kako Pirotu tako i ostalih mesta. On nam pomaže u potrazi za nešto boljim i pristupačnijim smeštajem a mi posle ovakvog dana još jednom konstatovamo da će materijala za priče unucima biti na pretek.

Peti dan: Pirot - Babušnica - Svođe - Strežimirovci - Pernik - Sofija 205 km

Posle paklenog dana, uveče smo odlučili da se ne prepuštamo riziku i sutra predemo osamdesetak kilom-

etara do Sofije magistralom i tamo uživamo u ostatku dana. Ipak, kako je jutro pametnije od večeri, ili u našem slučaju luđe od večeri, promenimo odluku videvši da imamo put koji nas vodi od Pirotu do Babušnice. Znali smo da to znači još jedan paklen dan i još jedno veoma izvesno kotrljanje po mraku, ali jedan je život. Odmah po polasku shvatili smo da je odluka da krenemo ovuda bila odlična. Prelepi predeli, saobraćaja gotovo i da nema, vožnja po obroncima Suve planine, neuporedivo bolje od magistrale. Prolazak kroz Babušnicu je bio brz, čini mi se ipak da sam u tom prolasku zapazio lepo uređene trotoare, uličice, školu... i uvek me raduje kada vidim da je neko ovakvo mesto za koje mislimo da je potpuno mrtvo ipak živahno i da i ovde ima srećnih ljudi, ne mislim na Vukašina Golubovića i Necu. Dalje idemo ka mestu Svođe i odavde ka Vlasini, a kasnije kroz zaboravljena sela Gradska i Preslap do Strežimirovaca gde prelazimo u Bugarsku.

Deonica puta od Babušnice do Svođa je neverovatna za vožnju. Toliko atraktivnih useka, klisurica, živopisnih sela, u kojima se ipak jako teško živi, reka, polja, brda... Sve više smo se radovali našoj, tog jutra, svakako hrabroj odluci da krenemo ovim putem, imajući u vidu da nije letnje vreme i da je dan znatno kraći, pa je već oko 18,30 h mrak. Stigavši u Svođe opet mi naviru uspomene iz 2011. godine i puta do Hilandara, jer smo u odlasku išli upravo kroz Svođe samo iz pravca Niša i dalje nastavili putem kojim i mi sada idemo ka graničnom prelazu u Strežimirovcima. Ovaj deo Srbije je jako nerazvijen, gotovo zaboravljen. Kako su previranja na Balkanu jako česta i granice se preko noći menjaju, pa tako ovaj pogranični deo, logično, nije imao prioritet u i onako malim ulaganjima. U mestu Sastav Reka, sedimo u lokalnoj prodavnici kad nas lokalac upita odakle smo i dokle idemo. Uvek rado odgovorimo i popričamo sa ljudima, pogotovo iz ovakvih sredina koje mi nisu baš najpoznatije, pa sam uvek znatiželjan.

Pažnju nam je privukao lep objekat odmah uz reku i kako ovo selo ima i poštu i prodavnicu mislio sam da je ovo bila neka kafana, restoran ili zgrada mesne zajednice. Prevarili smo se - to je škola. Iznenadio sam se jako prijatno, kada je usledilo razočarenje jer cela ova zgrada zapravo zvrji prazna budući da u školu idu dva đaka - sestre bliznakinje i to ne iz ovog mesta, nego iz čitavog okruga. Poražavajuće zaista.

Srdačno se pozdravimo i nastavimo dalje ka Preslapu. Do ovog sela nas očekuje preko 30 km uspona i dobro se sećam koliko nam je bilo naporno kada smo išli za Hilandar. Nekako smo već u borbi sa vremenom, jer smo sebi dali rok da bar do 15 h predemo granicu, bili sve brži i odlučniji da što pre stignemo u Strežimirovce. Ono što je 2011. bilo neprijatno iznenađenje ovog puta je bilo samo neprijatno očekivano truckanje na pet kilometara dugom offroad spustu ka graničnom prelazu. U srpskom delu sela trošimo preostale dinare na hranu i osveženje dok slušamo prepirku na srpsko-bugarskom ko ima bolje odbojkaše, ko fudbalere a sve pod gasom, što od stomaklije, što od vinjaka. Dobro je, ništa se nije promenilo za dve godine - sve je po starom. Na graničnom prelazu samo mi i carinici. Mlada devojka nam uzima pasoše i uredno se drži procedure dok drugi carinik sedi na zaštitnoj bankini i klati se. Standardna pitanja, odakle smo, kuda ćemo... Malo zaprepašćenje i neverica, ali kažem mu da ima ljudi koji voze i mnogo ozbiljnije ture a on ne veruje. Da ne bude da mi njega ništa ne pitamo - postavljamo pitanje kako je ovde u Strežimirovcima i očekujući odgovor da mu je dosadno, da bi voleo više dinamičnosti dobijamo repliku sledeće sadržine: „Brate, meni ti je ovde banja... Banja, brate! Evo danas vi i dva kamiona - šta ćeš lepše! Zamisli da sam na Gradini ili Horgošu da crkavam po ceo dan... Ovde uhvatim hladovinu, čekam završetak smene i odoh kući...”. Ja ne mogoh da izdržim i počeh da se smejem a Vladan se suzdrža i pruži punu podršku

Prelaz Strežimirovci

takvom stavu. U tom trenutku stižu pasosi pa nastavismo dalje ka Bugarima. Bugarin samo pitao dokle idemo i prokomentarisao da pripazimo da ne nažuljamo zadnjice... Pa, dobro, nije baš tako rekao, ali hajde da mi budemo kulturni.

Ovaj deo puta do mesta Trn obožavam. Prelepi drvoredi uz put, planine u daljini, blaga nizbrdica i vetar u leđa, a saobraćaja nigde. U ovim trenucima često raširim ruke i prepustim se, vičem na sav glas i razmišljam koliko bi bilo da taj trenutak može da se zaustavi, produži... Ovaj deo Bugarske je divan, isprepletan planinama, brdima i pojedinim zaravnima čini da i put kojim idemo bude beskrajno zanimljiv i dinamičan. Živopisna sela i predeli su kao iz bajki i zamišljam ih kao idealne za lokaciju snimanja scena nekih epskih događaja koje gledamo u holivudskim filmovima. Već smo se ovde trudili da što konstantnije vozimo i pravimo samo kraće pauze kako bi pre mraka bili u Sofiji.

Prvi cilj nam je mesto Pernik, rudarski grad na samo 30 km od Sofije. Poprilično zapušten, ali ipak živ, nije ostavio utisak nekom posebnošću u odnosu na ostala mesta. Bez mnogo razmišljanja hrlimo dalje ka Sofiji preko još jednog planinskog prevoja odakle se spustamo gotovo do centra grada. Sofija je razočarala na samom ulasku u grad. Kaldrma koja bez ikakvog razloga stoji tu gde jeste, odvratne tramvajske šine koje više liče na one za vozove, oronule fasade... Po dolasku u centar i raspakivanja u hostelu, pojurili smo u centar kako bi bar malo popravili raspoloženje u vezi sa ovim gradom. I uspeli smo u tome. Najpre večera u restoranu koji nam je preporučio vlasnik hostela, zatim obilazak svih obeleženih mesta na mapi, razgledanje i šetanja ne samo po najbitnijim turističkim lokacijama, već i onim zabačenim uličicama kojima turisti ne prolaze... Sve ovo učinilo je da osetimo duh grada koji u svojim pojedinim delovima neodoljivo podseća na Beograd. U jednom trenutku sam čak bio uveren da sam u Beogradu, dok se

nisam malo trgnuo u mislima i shvatio da ova bugarska ćirilica i nije tako razumljiva kao što se u prvi mah misli.

Šesti dan: Sofija - Dimitrovgrad - Piro - Niška Banja 165 km

Sledi najdosadniji deo svakog putovanja, a to je povratak kući sa ostvarenog, zacrtanog cilja pre polaska. Prvi deo tog segmenta je bio put od Sofije do Niša, tačnije Niške Banje gde smo odlučili da prespavamo. Znali smo šta nas čeka, celodnevno motanje pedala po magistrali, nervozni šoferi i vazdušne sirene. Još nerazbuđeni hitamo kroz Sofiju želeći što pre da izađemo iz grada i da se ponovo ne razočaramo kao juče, jer smo uspeli da koliko-toliko popravimo sliku o gradu. Odmah nakon izlaska kreće dug, naporan i dosadan uspon koji traje gotovo 40 km. Jako nam je teško pao ovaj deo puta. Bili smo rešeni da što pre pređemo sve što smo isplanirali za taj dan, a ovako se mučimo u prvih 40 km. Ipak na prevoju pravimo kraću pauzu gde shvatamo da praktično do granice nećemo imati većih izazova i da je gotovo sve spust (ovakve podatke znamo jer imamo visinske razlike na deonicama kojima idemo, a to radimo pred polazak). Mnogo brže nego što smo očekivali stižemo na granični prelaz Gradina i bez problema prolazimo dalje. Vidimo beskrajne kolone šlepera i pitamo se kako je ovim ljudima dok čekaju ovde nekada i po više dana. Jeste da nismo baš u najboljim odnosima sa ovom sortom ljudi, jer uglavnom imamo loša iskustva sa njima na drumu, ali ova slika nas nije ostavila ravnodušnim.

Put do Pirota smo praktično preleteli, a motiv smo imali u jako dobroj klopi na mestu koje smo otkrili još tokom našeg prvog, neslavnog boravka u ovom gradu. Malo duža pauza, čitanje novina, pa opet nazad na magistralu. Sve više nas brine Sičevačka klisura koja dolazi pa smo počeli da vagamo da li se uputiti ka mestu Ploče i voziti još jedan, po ko zna koji uspon, i zaobići klisuru ili opet rizikovati. Gotovo smo već odlučili da idemo na

Ploče i da se ne šalimo sa klisurama, kada vidimo da se tog dana obustavlja saobraćaj i to baš kada smo mi trebali da prođemo. Bolju vest nismo mogli da vidimo, tako da smo sada sa uživanjem prošli kroz praznu klisuru, čuvši čak i ptice i vetar i reku, prelepo. U popodnevnom časovima smo stigli u Nišku Banju, mnogo ranije nego što smo se nadali, vozili smo jako dobar ritam celog dana, a u ovom mestu smo sreli sa našim kolegom Pavlom Randelovićem iz Niša, sa kojim smo i vozili ozbiljnije ture (Biciklistički maraton kroz bivšu SFRJ „Bratstvo i jedinstvo“ o kom je Pavle pisao za „Moju planetu“). Bajkersko druženje u centru Niške Banje, kovanje planova sa sezonu koja je pred nama, prepričavanje dogodovština...

Sedmi dan: Niška Banja - Aleksinac - Kruševac - Čačak 200 km

Poslednji dan ponovo krećemo po kišnom vremenu, a i bilo nam je zaista svejedno, jer smo za cilj imali samo što brže prelaženje tih poslednjih 200 km i povratak u Čačak. Zato, u jakom ritmu krećemo da osvajamo kilometar po kilometar. Bez mnogo priče, u jednom dahu prelazimo jake uspone ispred Aleksinca, koje zapravo nismo ni hteli da vozimo, ali u poslednjem trenutku smo skrenuli na ovaj put kojim nismo do tada prošli. Kud sve prođosmo, da se ne štedimo ni sad na kraju. Trebali smo da se nađemo i sa ekipom bajkera iz Kruševca kojima smo se javili na vreme, ali oni se malo sporije organizovali, a mi dobro pritisli pedale tako da smo u Kruševcu i jeli i odmorili a oni tek krenuli nama u susret, ne znajući da smo mi već stigli u njihov grad.

Prevoj iznad Trna

Pozdrav za Andriju iz Kruševca, nadam se da će biti prilike da vozimo! Od Kruševca do Kraljeva vozimo bez odmora, na smenu po dva kilometra i iskreno, samog sebe sam iznenadio kako brzo a u isto vreme lagano bez nekog naprezanja smo to izvezli. Ova deonica magistrale je jako naporan i dosadan, sa dugim pravcima, baz nekih dinamičnosti ili promena terena. Na deonici Kraljevo - Čačak gotovo da znamo svaki kamičak uz put, pa više mehanički vozimo znajući da smo kroz sat vremena stigli. Polako sabiramo sve što smo prošli i ako pokušate da se setite i početka ovog teksta delovaće vam kao daleko i davno, a zamislite tek nama koji smo sve ovo proživeli. Do naredne avanture...

STEFAN LUKIĆ

OUTDOOR KLUB „SPARTAN WARRIORS“

Sofija

Šesti dan okolina Bele Palanke

Put ka Aleksincu poslednjeg dana ture

Fitness & Yoga

i još mnogo toga

Ada Bojana

Za **Ada Bojanu** kažu da je mesto koje izvlači negativne misli. Verovatno samim tim, što čitavim područjem, koje Ada zahvata, vlada neobična tišina i harmonija. Nakon samo nekoliko dana boravka, postaće vam jasno, da sam ambijent deluje isceljujuće. Smiruje, vraća elan, obnavlja životnu energiju, daje snagu za nova pregnuća. A kako i ne bi, kada

osim poja ptica, simfonije zrikavaca, šuma talasa i lagodnosti koju stvara morski vetar u podne, dok sunce najžešće peče, nista drugo ne čujete a osećate blaženstvo.

U netaknutoj prirodi organizujemo raznovrsne sportove: bootcamp, kitesurfing, windsurfing, fitnes. Joga je

posebna disciplina i može se slobodno reći da je ambijent na Adi Bojani idealan za njeno praktikovanje. Sve ono lepo što doživimo tokom boravka u Fitness & Yoga kampovima, zabeleži kamera. Otud se prirodno razvila ideja da u naše ponude uvrstimo i školu fotografije... Pridružite nam se.

Kontakt:
Phone: 060/449-71-11
E-mail: sinisaracic@yahoo.com
Website: www.sportsko.udruzenje.org
www.facebook.com/FitnessYogaAdaBojana

Joga na Adi Bojani, Uskrs (18. - 22. april) i 1. maj (1. - 5. maj); Copacabana beach (jun).

Bootcamp (vojnički trening) na Adi Bojani, Uskrs (18. - 22. april) i 1. maj (1. - 5. maj)

Škola plivanja na Adi Bojani (za decu i odrasle)

Kitesurfing & windsurfing kurs, Ada Bojana (1. - 5. maj - Dragonproject)

Škola fotografije na Adi Bojani (1. - 5. maj, Copacabana beach)

Sportsko penjanje na Kalimnosu

Krenuli smo iz Beograda put
juga i penjačkog raja (**Grčka**) ...

Godinu dana nakon jednomesečne avanture u poznatom penjalištu Geyikbayiri u Antali, poučeni iskustvom organizovanja takvih putovanja, već u novembru smo počeli razgovore i dogovore oko naše sledeće destinacije. Nakon dugo istraživanja i većanja gde bi bilo najbolje ove godine pripremiti se za početak penjačke sezone, odluka je doneta kada sam sasvim slučajno u radnom stolu pronašla penjački vodič za Kalymnos. To je bio znak!

Malo grčko ostrvo u Egejskom moru, geografski bliže Turskoj nego Grčkoj, jedno je od najvažnijih penjačkih destinacija na svetu. Ukupno ima 64 penjačka sektora sa više od 1.700 smerova težine od 4a do 9a i više. Najteži deo je svakako dolazak do

tamo, ali kažu da kada jednom stignete na ostrvo - sve ostalo je lako.

Kao što smo i obećali sebi na kraju prošlogodišnjeg putovanja, sledeće takvo će biti samo avionom, pa smo se već krajem decembra dali u potragu za najpovoljnijim aviokartama. Konačno, posle Nove godine pronalazimo najbolju ponudu i kupujemo povratne avio karte na relaciji Beograd - Atina, Atina - Kalimnos za 17. februar. Takođe, rezervišemo i smeštaj to jest studio „Panormitis“ po ceni od deset evra. Sve je bilo spremno, samo još da iščekamo da prođe ovih mesec dana do polaska. A onda je usledila prava agonija, kao da nas je neko kleo. Nemogućnost dobijanja odmora od firme,

dobijanje godišnjeg pa ukidanje odluke nedelju dana pred put, grip i temperatura od 38,5 koja je trajala neprekidno pet dana, i još sitnica i sve to u nedelji pred put. Mnogi bi već uveliko odustali, ali naša vera je bila jaka a snovi su jasno pokazali da ćemo uprkos svemu otići.

Sedamnaesti februar, 10,15 h, Olympic air poleće sa aerodroma „Nikola Tesla“ sa dva predstavnika Planinarskog saveza Srbije: Mihajlo Jovanović i Jelena Jakovljević iz Sportsko penjačkog kluba „Vertikal“ iz Beograda. Konačno osmesi na našim licima. Sve brige su nestale kada se ispod oblaka nakon više od 300 km od Atine ukazao pravi raj za oči jednog sportskog penjača. Ni posledice gripa koje su još

uvek bile prisutne, ni umor od provedene noći na atinskom aerodromu (drugi let je bio sutradan ujutru), ni loš engleski našeg stanodavca koji nas nije čekao na aerodromu u dogovoreno vreme pa smo uzeli taksi nisu nas sprečili da odmah pohitamo do sektora i ispenjemo prve smerove. Zaista, sve informacije sa interneta i iz vodiča su tačne. Ovo je stvarno fantazija.

Narednih 11 dana smo lepo isplanirali prema vremenskoj prognozi koja nije mnogo obećavala (inače februar je najkišovitiji mesec u godini). Trebalo je najpre se navići na malo dalji prilaz sektorima. Setila sam se reči instruktora da su sportski penjači razmažena kategorija jer su navikli da uopšte ne

pešače i da su im smerovi po mogućstvu čim izađu iz kola. Nije baš tako, ali nismo ni očekivali da svaki dan penjemo Avalu da bismo došli do njih. Mada, već posle drugog dana pešačenja nekako smo se navikli. Ovo su bile savršene pripreme i za visokogorstvo i za sportsko penjanje. A i pošto se za sve dobre stvari, stvari koje vrede treba malo pomučiti, prihvatili smo ovaj ispit. Birali smo isključivo sektore do kojih smo mogli pešice, najviše 45 minuta do sat hoda, tako da smo odustali od uobičajene prakse penjača posetilaca ostrva da iznajmimo skuter. Ipak su najlepši sektori sa najboljim smerovima bili u našoj blizini.

Grande grotta - Jedinstvena i impresivna pećina sa velikim stalaktitima. Nezaboravno i potpuno drugačije penjanje od onoga na koje smo navikli.

Panorama - Sektor sa fantastičnim pogledom. Sadrži različite smerove, tehničke, previsne, sa bold-er detaljima. U vodiču je označen kao „carstvo tufa“.

Odyssey - U ovom periodu godine užasno vetrovit

sektor. Ali svakako ga ne treba propustiti jer sadrži veoma zabavne smerove malo većih dužina, tako da vam je izdržljivost više nego potrebna. A tu je i prvi smer težine 9a izboltovan na ostrvu „Los Revolucionarios“.

North cape - Mala pećina koju obavezno preporučujemo. Kratki ali teški smerovi, koje možete penjati i po kiši (testirano).

Dve nedelje je zaista malo vremena, pogotovo ako vam vremenski uslovi ne dozvole da penjete onako kako ste isplanirali. Mada, mi smo sve dane dobro iskoristili i ostvarenim rezultatima veoma zadovoljni. Mihajlo je pomerio svoje granice u penjanju, a ja sam potvrdila kategoriju dobijenu početkom ove godine. Vraćamo se sa odličnim osnovama za početak penjačke sezone u Srbiji. Ali Kalimnos ostaje u mislima, a i u nekim budućim planovima definitivno.

JELENA JAKOVLJEVIĆ
SPK „VERTIKAL“ BEOGRAD

Sigurni do vrha Trema

Ekipa GSS Srbije bile su aktivne na manifestacijama i planinarskim okupljanjima u Srbiji i inostranstvu...

Republičke i tradicionalne akcije Planinarskog saveza Srbije godinama unazad redovno obezbeđuju i pripadnici GSS Srbije. Da bi usponi svima ostali u lepom sećanju, iz GSS Srbije apeluju na učesnike da na staze krenu psihofizički spremni, sa adekvatnom opremom za kretanje u planini i poštuju uputstva organizatora, vodiča na stazi i spasilaca GSS-a.

„ZIMSKI USPON NA TREM” - SPASILAČKO OBEZBEĐIVANJE PLANINARSKE AKCIJE

Gornja Studena, Suva planina - Republička ak-

cija Planinarskog saveza Srbije „Zimski uspon na Trem” održana je u subotu, 1. marta. O bezbednosti učesnika na stazi brinulo je 26 pripadnika Gorskog službe spasavanja Srbije, raspoređenih duž staze u pet ekipa.

Povoljni vremenski uslovi i, pre svega, nedostatak snega, učinili su da ovogodišnji „Zimski uspon na Trem” više podseća na prolećni pohod ka najvišem vrhu Suve planine. Preko 1.400 planinara iz 90 klubova širom Srbije, ali i iz inostranstva, stigli su do 1.810 m visokog vrha Trem.

Uspori je, po 18. put, organizovao PK „Železničar” iz Niša. Ukupna dužina staze bila je 23 km, a planinari su, prilikom uspona od sela Gornja Studena do vrha Trem, savladali visinsku razliku od 1.300 m.

Akcija je otvorena u sedam sati ispred Doma kulture u Gornjoj Studeni, nakon čega su prva grupa planinara i ekipe GSS-a krenule na uspon, većinom organizovanim prevozom do izletišta „Bojanine vode”.

Peta ekipa GSS-a je, po dogovoru sa organizatorom, na uspon pošla nakon dolaska u Gornju Studenu poslednjih najavljenih grupa planinara.

Prva grupa planinara izašla je na vrh oko pola 12, a

Zimski uspon na Trem, deo ekipe GSS Srbije na vrhu

Telefoni gorske službe spasavanja u regionu

SVI NA JEDNOM MESTU

Trem - transport povređene planinarke

Sve dodatne informacije mogu se pronaći na našoj Internet stranici:

www.gss.rs

kao i na stranici Planinarskog saveza Srbije: www.pss.rs

sa njima i prva ekipa GSS-a, koja je ostala na vrhu do dolaska naredne ekipe spasilaca.

Oko 15,30 peta ekipa GSS-a krenula je sa vrha prateći planinare koji su se poslednji popeli na vrh. Ta ekipa spasilaca spustila se u Gornju Studenu oko 17,40, čime je uspon i zvanično završen.

Za sve učesnike ove akcije organizovan je ručak, podela zahvalnica klubovima i bogat kulturno-umetnički program.

Spasilačke ekipe intervenisale su tri puta, pri čemu je najzahtevnija intervencija bila transport planinarke sa povredom kolena nosilom UT 2000, od polovine staze Devojački grob - Trem do izlaza na makadamski put, odakle je povređena prevezena do „Bojaninih voda” službenim vozilom GSS Srbije.

SPASILAČKO OBEZBEĐIVANJE ZIMSKOG USPONA NA PROKLETIJE

Prokletije - U okviru akcije Planinarskog saveza Beograda, u saradnji sa Planinarskim savezom Crne Gore i Planinarskim društvom „Hrid” iz Plava, PK „Pobeda” i PK „Radnički” iz Beograda organizovali su od 6. do 9. marta uspon na najviši vrh Prokletija - Jezerski vrh (2.694 m), koji se nalazi na teritoriji Albanije.

Planinari nisu uspeali da dođu do krajnjeg odredišta, jer je zbog pogoršanja vremenskih uslova,

slabe vidljivosti, mokrog snega i opasnosti od lavina, uspon obustavljen. Osim planinara iz Srbije, na akciji su učestvovali i planinari iz Crne Gore, Makedonije i Bosne i Hercegovine.

O bezbednosti učesnika brinula je četvoročlana

ekipa spasilaca GSS Srbije za čijom intervencijom nije bilo potrebe.

GSS SRBIJE NA TRCI GORSKIH SPASILACA U SLOVAČKOJ

Žiarska dolina, Slovačka - Na poziv Gorske službe spasavanja Slovačke (Horská záchranná služba) spasioci GSS Srbije učestvovali su 8. marta na međunarodnoj trci gorskih spasilaca, koja je održana u Žiarskoj dolini na Tatrama. Osim predstavnika domaćina i naše službe, učešće na trci uzeli su i spasioci iz Slovenije, Češke i Poljske.

Dvočlani timovi, razvrstani u tri kategorije, trebalo je da za što kraće vreme savladaju veoma zahtevnu stazu. Najpre su, zbog nedostatka snega, takmičari nosili skije na leđima sedam kilometara, posle toga ih je očekivala deonica koju su prešli turno skijama, pa

penjanje. Nakon toga usledila je veleslalomski trka, pa još malo penjanja, spust na skijama, ukazivanje prve pomoći povređenom i spust kroz kuloar.

Ova atraktivna trka okupila je preko 50 učesnika, a spasioci GSS Srbije učestvovali su u elitnoj „A“ kategoriji. Uslovi na stazi bili su otežani nedostatkom snega.

Dvodnevni boravak u Slovačkoj spasioci su iskoris-

Spasilačko obezbeđivanje uspona na Jezerski vrh

U SLUČAJU POTREBE, MOŽETE SE OBRATITI ZA POMOĆ, POZIVOM NA BROJ TELEFONA: 063/466-466.

Ekipa GSS Srbije na međunarodnoj trci gorskih spasilaca u Slovačkoj

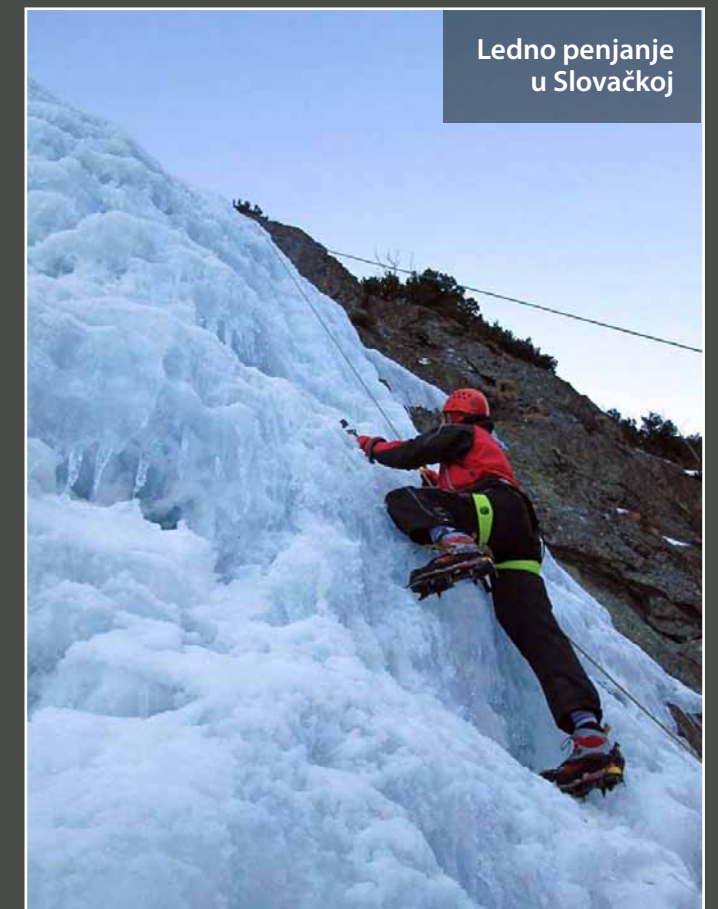
Sastanak HGSS i GSS Srbije

tili i za ledno penjanje, a izvedeno je i par treking tura.

ODRŽAN SASTANAK PREDSTAVNIKA HGSS I GSS SRBIJE

Zagreb, Hrvatska - U prostorijama Hrvatske gorske službe spašavanja (HGSS) u Zagrebu, u ponedjeljak 17. marta, održan je sastanak predstavnika HGSS-a i GSS Srbije. Gorska služba spasavanja (GSS) Srbije ima, već duži niz godina, odličnu saradnju sa spasilačkim službama zemalja u okruženju. Saradnja se ogleda kroz učešće na vežbama, seminarima, obukama za spasioci, regionalnim sastancima sa ciljem da se standardizuju procedure za njihovo zajedničko delovanje.

Jedan od takvih skupova održan je u u Zagrebu, gde su tokom sastanka predstavnika HGSS-a i GSS Srbije razmotrene mogućnosti za rad na zajedničkim

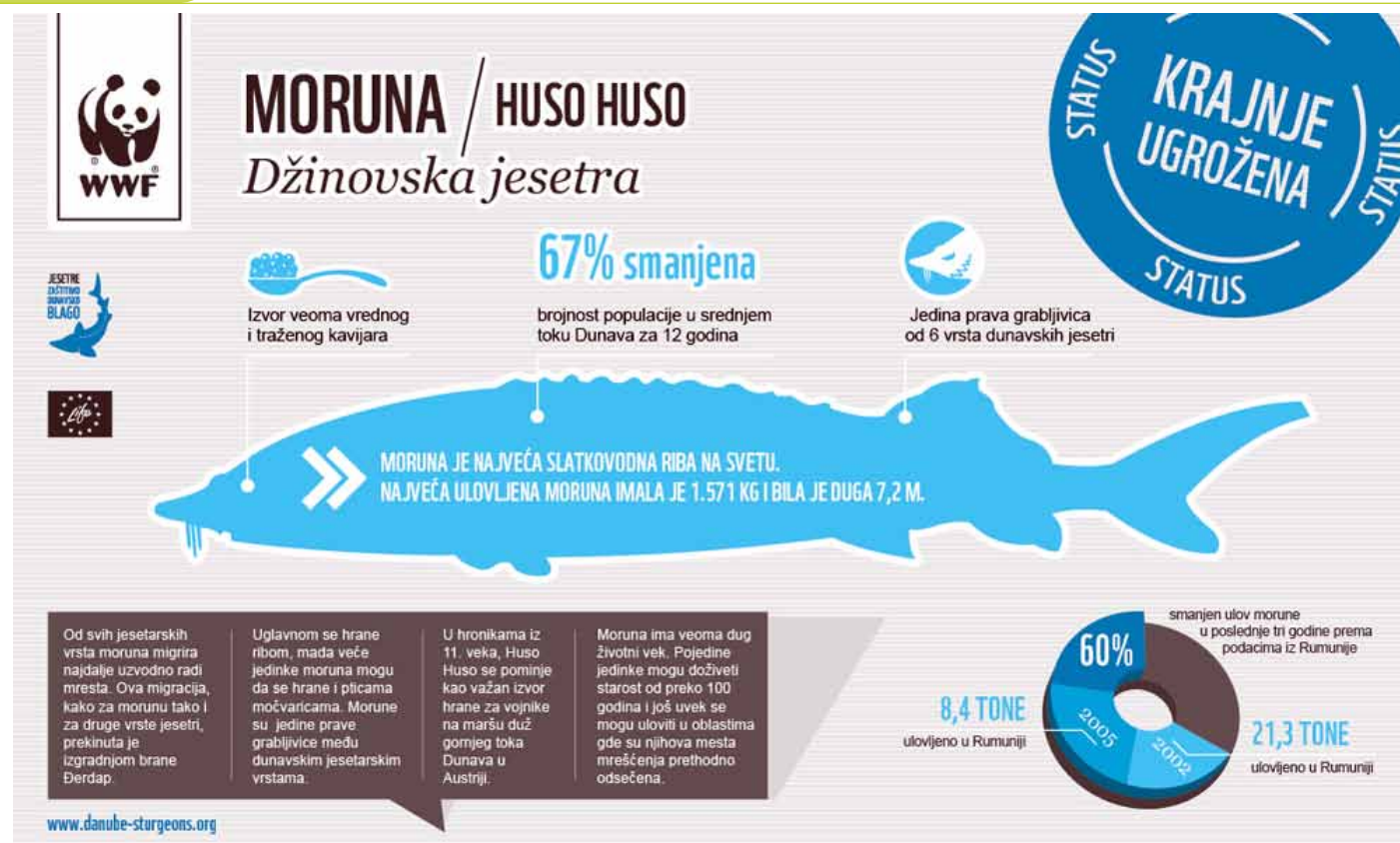

Ledno penjanje u Slovačkoj

projektima ovih dveju službi u predstojećem periodu, razmenjena su iskustva i znanja, a dogovoreno je i održavanje zajedničke spasilačke vežbe, početkom maja na Avali. Time se nastavlja dosadašnja uspešna saradnja gorskih spasilaca iz Hrvatske i Srbije.

JESETRE živi fosili u opasnosti

*Prema IUCN Crvenoj listi,
jesetre su „više krajnje ugrožene
od bilo koje druge grupe vrsta”...*

Ovi drevni vodeni džinovi suočeni su sa brojnim pretnjama po njihov opstanak. Iako opstaju na Zemlji milionima godina, jesetre su danas ugrožene prekomernim ribolovom i promenama njihovog prirodnog staništa. Prema IUCN Crvenoj listi, jesetre su „više krajnje ugrožene od bilo koje druge grupe vrsta“...

Jesetre su jedna od najstarijih familija riba kičmenjaka i potiču još iz vremena dinosaurus. Njihova prirodna staništa su reke, jezera i obale subtropskog, ume-renog i subarktičkog pojasa Evroazi-je i Severne Amerike. Karakteristične su po svojim izduženim telima, nedostatku krljušti, a po nekad su i veoma velike - u rasponu od najčešće dva do 3,5 m dužine, a neke vrste mogu da porastu i do 5,5 m. Većina jesetara su anadromne vrste (žive u moru a mreste se u reci) i bentosne (žive i hrane se na dnu rečnog korita), i hrane se u rečnim ušćima i zalivima. Neke vrste su pot-puno slatkovode, dok vrlo mali broj živi u otvorenom okeanu.

UGROŽENA VRSTA

Jesetre su jestive vrste. Neke vrste se love zbog ikre od koje se pravi kavijar - veoma cenjen delikates u svetu. Najtraženiji i najskuplji kavijar

pravi se od morune, a dragoceni su još i kavijar od jaja dunavske jesetre i pastruge. Kasni period njihove polne zrelosti (od šeste do 25. go-dine života) čini ih izuzetno ranjivim na prekomeran ribolov.

Procenjuje se da se broj jedinki je-setri u velikim slivovima reka sman-jio za 70% tokom prošlog veka.

Dalji problemi su uzrokovani zagađenjem vode, pregrađivanjem reka, uništavanjem i fragmentacijom prirodnih tokova reka i staništa što

negativno utiče na migratorne rute i područja za ishranu i mrest.

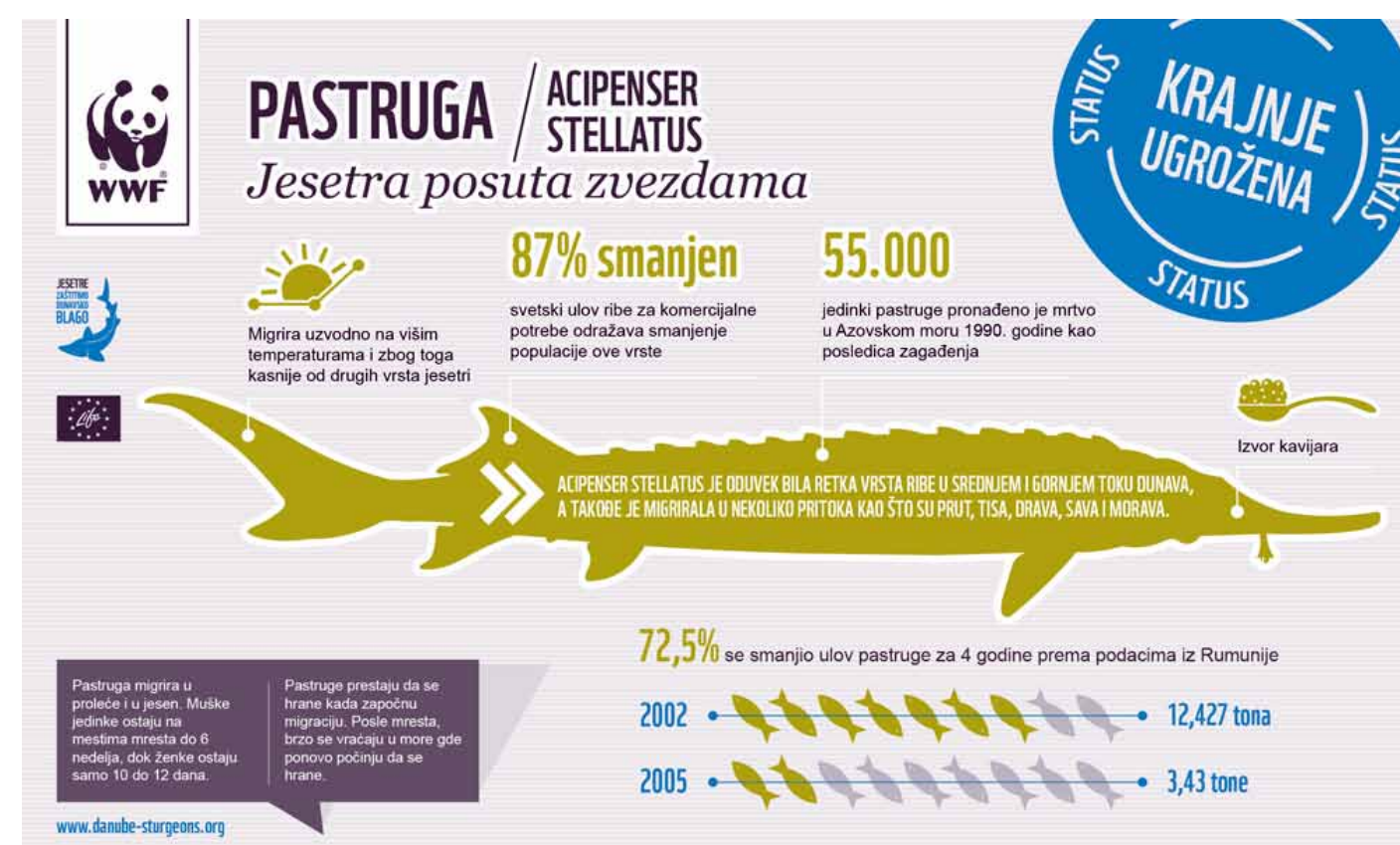
KOJE SU GLAVNE PRETNJE PO JESETRE?

Nekoliko vrsta jesetara je pred izumiranjem što je posledica prekomernog ribolova, krivolova, zagađenja vode, pregrađivanja reka i uništavanja prirodnih tokova reka i staništa.

Prekomeran ribolov
Regulacija rečnog toka i nekon-trolisan ribolov su glavni razlozi za pad brojnosti populacija jesetara to-kom 20. veka. Jesetre su osetljive na prekomeran ribolov zbog njihovog kasnog perioda polne zrelosti (od 6. do 25. godine). Tokom devede-setih godina 20. veka, ukupan ulov

Svetski fond za prirodu

Worldwide Fund for Nature (WWF), odnosno Svetski fond za prirodu, jedna je od najvećih, širom sveta priznatih, nezavisnih organizacija, koja se bavi zaštitom prirode i ima skoro pet miliona pristalica i aktivnu globalnu mrežu u više od 100 zemalja. Misija WWF-a je da zaustavi uništavanje životne sredine i da stvori budućnost u kojoj ljudi žive u skladu sa prirodom putem očuvanja svetske biološke raznovrsnosti, održivog korišćenja prirod-nih resursa i smanjenja zagađenja i preterane potrošnje.

je dramatično povećan nelegalnim ribolovom. Samo je krivolov u slivu Volga - Kapijsko jezero procenjen 10 do 12 puta većim od zakonskih ograničenja. Ista situacija je i u reci Amur.

Ribolov i trgovina proizvodima od jesetre su veoma unosni poslovi. U poređenju sa drugim ribolovnim aktivnostima, na njih se često gleda kao na „rudnik zlata“. Nelegalno sakupljanje i trgovina proizvodima

od jesetre je dobro vođen i orga-nizovan biznis, pod kontrolom organizovanog kriminala i u vezi sa korupcijom svetskog nivoa. Krivolov i nekontrolisan ribolov su doveli do značajnog smanjenja ukupnog

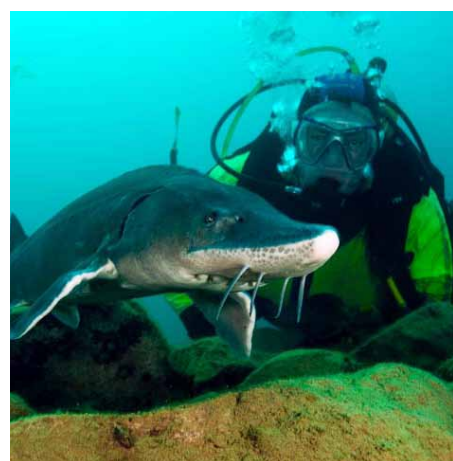

legalnog ulova u svetu, a posebno u glavnom staništu jesetri - Kaspijskom jezeru.

LEGALNA I NELEGALNA TRGOVINA KAVIJAROM

Kavijar se pravi od neoplođenih jaja jesetri. Za mnoge gurmane, kavijar, nazvan još i „crni biseri“, jeste delikates bez premca. Tri vrste jesetri kojima se najviše trguje proizvode svojstven kavijar: Beluga (od morune), Osietra (od dunavske jesetre) i Sevruga (od pastruge). Boja i veličina kavijara zavise od vrste jesetre i starosti ikre. Najtraženiji i najskuplji kavijar

pravi se od morune, džinovske ribe koja dostiže težinu i do 1.200 kg, dužinu i do 5 m, i može da živeti preko 100 godina. Danas su Iran i Rusija glavni izvoznici kavijara, od kog 80% potiče od tri vrste jesetre iz Kaspijskog jezera: dunavska jesetra (oko 20% tržišta), pastruga (28%) i persijska jesetra (29%).

Godine 1998. ukupna količina međunarodne nelegalne trgovine kavijarom iznosila je preko 220 tona. Za 2002. godinu, sve države su objavile ukupne stope izvoza kavijara Konvenciji o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama divlje flore i faune (CITES) na nivou od 193,6 tona. Od toga, Iran (39,6%), Rusija (28,8%) i Kazahstan (16%) bili su najveći izvoznici kavijara, a Švajcarska (24%), Francuska (19%) i Nemačka (17%) najveći uvoznici. Iako zakonske stope mogu biti održive, treba ih odrediti uzimajući u obzir visok nivo nelegalnog ribolova i trgovine jesetrama. Tokom 1998. i dela 1999. godine, osam CITES članica su zaplenile preko 20 tona kavijara, što ukazuje na značajan obim nelegalne trgovine. Veruje se da se značajnim količinama svih jesetri ulovljenih u Kaspijskom jezeru trguje nelegalno.

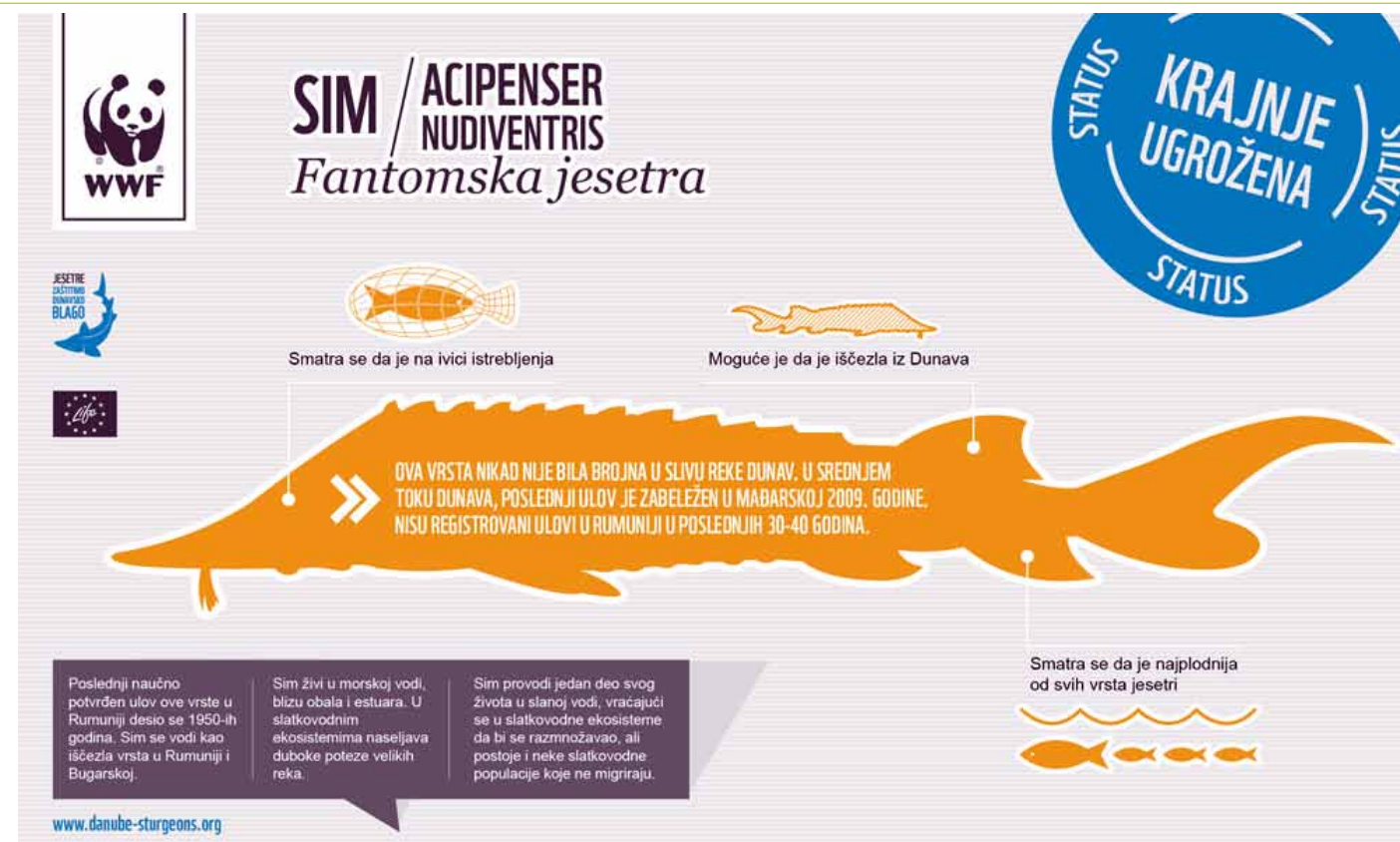
Kontakt info

Dodatne informacije potražite na sledećim adresama:
www.panda.org/Serbia FB: i
www.facebook.com/WWFSerbia
TW: twitter.com/WWFinSerbia
WWF Dunavsko-karpatški program u Srbiji:
www.panda.org/serbia

Kavijarom se trguje na domaćem i međunarodnom tržištu a postoje osnovani razlozi za mišljenje da su domaća tržišta velika i slabo kontrolisana.

Zbog obimne međunarodne trgovine proizvodima od jesetre, i njenih direktnih i indirektnih negativnih uticaja na populacije ovih riba, dve vrste jesetri (Acipenser sturio i A. brevirostrum) se nalaze na Aneksu I CITES konvencije od 1975. godine. Sve druge vrste jesetri se nalaze na Aneksu II od 1997. godine.

Ostale pretnje
Pored negativnog uticaja prekomernog ribolova na ovu ranjivu vrstu, zagađenje reka, a pogotovo zagađenje područja mresta, može ozbiljno da ugrozi populacije jesetre. Ruski naučnici su pronašli

deformitete na jajima kao i tumore i bolesti jetre, štitne žlezde i mišića kod odraslih jedinki. Ovo može imati posledice po opstanak vrsta i kvalitet kavijara, i naglašava potrebu za kontrolom zagađenja.

Dodatan važan faktor koji je doveo do opadanja brojnosti populacija jesetri je uništavanje migratornih ruta i područja za mrest zbog konstrukcija masivnih brana duž glavnih reka u kojima se

jesetre razmnožavaju. Kao rezultat, reprodukcija nekih vrsta jesetri sada u mnogome zavisi od uzgoja u mrestilištima. Trenutno oporavak populacija morune 90% zavisi od veštačkog uzgoja.

PLANINARIMA SRBIJE

Poziv na saradnju

Srpsko herpetološko društvo „Milutin Radovanović“ okuplja biologe opredeljene za proučavanje gmizavaca i vodozemaca. Članovi društva su studenti, diplomirani biolozi, magistri i doktori bioloških nauka, angažovani na biološkim fakultetima u Beogradu, Novom Sadu i Nišu, na Institutu za biološka istraživanja „Siniša Stanković“, u Prirodjačkom muzeju i Zavodu za zaštitu prirode u Beogradu, ili rade kao nastavnici u školama. Populaciono-ekološkim studijama, za sada, pokrivamo delove Srbije, Makedonije i Crne Gore, sarađujemo sa kolegama i srodnim društvima iz Makedonije, Hrvatske, Republike Srpske, Crne Gore i Francuske, a u planu je uspostavljanje i formalnih kontakata sa komplementarnim udruženjima iz Grčke i drugih zemalja u okruženju.

Jedan od bitnih procesa u koji su – uz druge kolege sa fakulteta i Instituta – članovi Društva uključeni jeste prikupljanje podataka o rasprostranjenju gmizavaca i vodozemaca u Srbiji i okolnim državama. Kako smo (prirodom populacionih studija započetih pre više godina) vezani za ograničeni broj lokaliteta, ispostavilo se da fizički nismo u mogućnosti da obiđemo sve terene sa kojih podaci o navedenim dvema grupama organizama nedostaju.

Stoga smo došli na ideju da se obratimo planinarima Srbije, sa molbom da nam sa svojih brojnih izleta i akcija dostavljaju fotografije i što je moguće preciznije podatke o lokalitetima za gmizavce i vodozemce na koje naiđu tokom boravka na planinama i drugde, prevashodno u Srbiji. Uz svaku takvu informaciju treba ostaviti i podatke o autoru, kako bi se u budućim publikacijama izvori mogli korektno navoditi. Prikupljeni podaci mogu biti korišćeni za publikacije u stručnim i naučnim časopisima, a i prilikom izrade Crvene knjige vodozemaca i gmizavaca Srbije. Kolege iz Crne Gore i Makedonije na ovaj su način došle do značajnih informacija vezanih za herpetofaunu.

Sve podatke možete nam slati na imejl adresu Društva: serbianherpetologicalsociety@gmail.com.

Zauzvrat, članovi Srpskog herpetološkog društva planinarima stoje na raspolaganju za pružanje informacija o vrstama koje su naročito interesantne, a u mogućnosti smo i da (van sezone terena, tj. tokom zime) održavamo predavanja sa prezentacijama vezana za grupe kojima se bavimo.

FOTO - škljoc

Olympus Tough TG-1

Ovaj fotoaparat krasi izdržljivost i čvrstina koju donosi metalno kućište i sistem za zaštitu od udaraca, kao i fantastičan kvalitet slike. Ima voodootpurnu „šasiju“ zaštićenu dvostrukim zaptivkama i konstrukcija je prilagođena otpornosti na nepovoljne uslove. Fotoaparat je opremljen sistemom za globalno pozicioniranje (GPS) sa tri senzora i elektronskim kompasom, koji automatski beleže vaše koordinate - geografsku širinu i dužinu, nadmorsku visinu i smer slikanja.

Karakteristike:

Ima 12 mega pixela, 4x širokougaoni optički zum objektiv (ekviv. 25-100 mm full-frame). Otporan na pritisak vode koji odgovara dubini do 12 m

Otporan na smrzavanje do temperature od -10°C
Otporan na pritisak tereta do 100 kg
Otporan na padove sa visine do 2 m
Težina: 230 g (sa baterijom i karticom)
Okvirna cena: 250€

www.getolympus.com

Panasonic Lumix TS20

Ovo je veoma lagana kamera i dobar izbor ako je za vas niska cena aparata prioritet. Aparat ima tanak profil, pa je pogodan da se nosi u džepu ili u ruci dok plivate. Ne pluta na vodi, pa je pametno omotati oko ruke kratak kaiš koji se može zakačiti na njega!

Karakteristike:

Ima 16 mega pixela i optički zum 25-100 mm
Otporan na pritisak vode koji odgovara dubini do 5 m
Otporan na prašinu i potrese. Nema GPS
Težina: 142 g (sa baterijom i karticom)
Okvirna cena: 130€

www.panasonic.com

Vodič za kupovinu voodootpornih foto aparata

Spremite se za sezonu raftinga, kanjoninga i ostalih „mokrih“ outdoor aktivnosti

Fuji FinePix XP150

Ovo je aparat napravljen za aktivno korišćenje napolju za sve vremenske prilike. Ima elektronski kompas, a ugrađeni GPS vam omogućava da sačuvate informaciju na svakoj fotografiji, gde je tačno snimljena.

Karakteristike:

Ima 14 mega pixela i 5x optički zum (28-140 mm)
Otporan na pritisak vode koji odgovara dubini do 10 m/120 minuta
Otporan na pad sa visine 2 m.
Otporan na smrzavanje do temperature od -10°C
Otporan na prašinu i prljavštinu.
Ima GPS.

Težina: 205 g (sa baterijom i karticom)

Okvirna cena: 225€

www.fujifilm.com

Pentax WG-2

Ovo je veoma čvrsta kamera napravljena od polycarbonata. Zanimljivog je dizajna koji je osmišljen da možete lakše da nosite aparat u vlažnoj ruci. U kompletu je kaiš i karabiner. Kod testiranja se pokazalo da radi dosta kvalitene makro fotografije.

Karakteristike:

Ima 16 mega pixela i 5x optički zum (28-140 mm)
Otporan na pritisak vode koji odgovara dubini do 12 m
Otporan na pad sa visine 1,5 m, potrese i prašinu.
Otporan na smrzavanje do temperature od -10°C
Otporan na pritisak tereta do 100 kg
Ima GPS.

Težina: 194 g (sa baterijom i karticom)

Okvirna cena: 215€

www.pentaximaging.com

Nikon COOLPIX AW120

Ovo je još jedna veoma izdržljiva kamera za sve vremenska uslove. Ima GPS i wi-fi pa možete vaše fotografije odmah poslati povezujući se sa kompatibilnim telefonom ili tabletom. Na testovima se pokazao između ostalog, odličnim za video snimke.

Karakteristike:

Ima 16 mega pixela i 5x optički zum (28-140 mm)

Otporan na pritisak vode koji odgovara dubini do 18 m/60 minuta

Otporan na pad sa visine 2 m.

Otporan na smrzavanje do temperature od -10°C
Ima GPS i Wi-fi

Težina: 213 g (sa baterijom i karticom)

Okvirna cena: 250€

www.nikonusa.com

Sony DSC-TX30

Napravljen za ekstremne uslove, ali sasvim pogodan i za sunčane dane, TX30 je otporan na prašinu, udarce i hladnoću. Pored bazena, na ronjenju sa maskom ili na skijanju - za detaljne fotografije i glatke HD video zapise.

Karakteristike:

Ima 18,2 mega pixela i 5x optički zum (28-140 mm)

Otporan na pritisak vode koji odgovara dubini do 10 m

Otporan na prašinu i potrese.

Otporan na pad sa visine do 1,5 m.

Otporan na smrzavanje do temperature od -10°C

Nema GPS

Težina: oko 140 g

Okvirna cena: 195€

<http://store.sony.com>

Canon PowerShot D30

Uživajte u naprednim performansama podvodnog snimanja do dubine od 25 m pomoću izdržljivog i pouzdanog fotoaparata PowerShot D30. Idealan je za svakodnevne avanture na otvorenom zahvaljujući HS sistemu koji daje izvanredne snimke. Ima GPS funkciju za označavanje snimaka i dokumentovanje putovanja.

Karakteristike:

Ima 12,1 mega pixela i 5x optički zum (28-140 mm)

Otporan na pritisak vode koji odgovara dubini do 25 m.

Otporan na potrese i pad sa visine do 2 m.

Otporan na smrzavanje do temperature od -10°C

Ima GPS

Težina: oko 218 g (sa baterijom i karticom)

Okvirna cena: 240€

www.canon.com

PK „POBEDA” - PLAN AKCIJA

PLANINARSKI KLUB „POBEDA” JE NAJBROJNIJI PLANINARSKI KLUB U SRBIJI SA PREKO 2.000 ČLANOVA I NAJVEĆIM BROJEM AKCIJA, IZLETA I POHODA. OSNOVNE AKTIVNOSTI KLUBA SU: IZLETI, PLANINARENJE, SPORTSKA ORIJENTACIJA, ALPINIZAM, I NADASVE DRUŽENJE SA LJUDIMA RAZNIH PROFESIJA, NACIONALNOSTI, KOJE SVE POVEZUJE HUMANOST I LJUBAV PREMA PRIRODI.

JEDNODNEVNI IZLETI■ **Fruška gora**

Detalje potražite na [OVOM LINKU](#)

■ **Homoljske planine**

Detalje potražite na [OVOM LINKU](#)

■ **Palić**

Detalje potražite na [OVOM LINKU](#)

■ **Deliblatska peščara**

Detalje potražite na [OVOM LINKU](#)

■ **Kanjon Suvaje**

Detalje potražite na [OVOM LINKU](#)

■ **Povlen**

Detalje potražite na [OVOM LINKU](#)

VIKEND IZLETI■ **Orjen**

Detalje potražite na [OVOM LINKU](#)

■ **Jadovnik**

Detalje potražite na [OVOM LINKU](#)

■ **Stolovi**

Detalje potražite na [OVOM LINKU](#)

VIŠEDNEVNI IZLETI - USKRS■ **Karpati**

Detalje potražite na [OVOM LINKU](#)

■ **Učka, Cres, Lošinj**

Detalje potražite na [OVOM LINKU](#)

■ **Uskršnji praznici na Rajcu**

Detalje potražite na [OVOM LINKU](#)

■ **Pirin**

Detalje potražite na [OVOM LINKU](#)

I ZA PRVOMAJSKE PRAZNIKE■ **Kajmakčalan**

Detalje potražite na [OVOM LINKU](#)

■ **Biokovo**

Detalje potražite na [OVOM LINKU](#)

■ **Lovćen**

Detalje potražite na [OVOM LINKU](#)

■ **Zapadni Rodopi**

Detalje potražite na [OVOM LINKU](#)

■ **Rumija**

Detalje potražite na [OVOM LINKU](#)

Uspon na GOVERLU rođendanski poklon

**Tekstovi i fotografije Aleksandra Damjanovića
i Nade Damjanović otvaraju nam prozor u svet!**

*Iako ovih dana iz Ukrajine ne stižu lepe
vesti, ovo je zemlja neizmerne lepote
koju jednom treba posetiti...*

Sigurna sam da ste tokom života dobijali poklone za rođendan, i da ste druge darivali. Nisam, međutim, sigurna da li je ikada taj poklon bio uspon darodavca na vrh neke planine?! E, takav poklon je od mene Aca ove godine dobio za svoj rođendan.

Evo kako se to dogodilo...

Nisam bila oduševljena što Aca po peti put ide u ukrajinske Karpate. Prvi odlazak u taj deo Ukrajine mu je poslužio za ispitivanje terena, jer nije dobro povesti pun autobus planinara u predeo i vodi nepoznat, pogotovu ako je u stranoj zemlji. Potom su se redali izleti popularno nazvani „Tamo gde izvire Tisa“. Taj naziv podrazumeva odlazak do izvora Crne Tise i mesta gde se ona spaja sa Belom Tisom gradeći nama dobro poznatu reku Tisu koja se blizu Slanka-

mena uliva u Dunav. Međutim, glavni deo planinarske ture je uspon na najviši vrh cele Ukrajine i Ukrajinskih Karpata, Goverlu.

PONOVO U UKRAJINI

Zbog izuzetne lepote svega što se na ovom putu vidi i po povratku kući preporučava, uključuju se planinari iz čitave Srbije. Bio je tu i usputni trening učesnika Ekspedicije na Kavkaz, pa je Aca samo u roku od nepuna dva meseca na Goverli bio dva puta. Te godine, juna meseca sam i ja putovala u Ukrajinu. Međutim, zbog psihofizičkog stanja u kome sam se nalazila, nisam ni krenula na uspon. Ove godine sam pošla na „popravni ispit“!

Goverla je bila pod debelim slojem snega. Njen izgled je pojačao našu želju i bio motiv više da joj krenemo u zagrljaj. Dvumili smo se da li da krenemo ka vrhu visokom 2.061 metar.

Dilema nije dugo trajala - nestala je kad smo izašli iz autobusa i krenuli po belom pokrivaču. Kolona se uputila kroz stoletnu četinarsku šumu smrčice. Sneg je bio dovoljno tvrd da se po njemu stabilno hoda. Samo po katkad je popuštao, pa je planinarska gojzerica duboko propadala. Jedna se planinarka vratila do autobusa sa mesta gde šuma prestaje, a uspon raste. Ostali se nisu obeshrabrili.

Razmišljala sam: da li da joj se pridružim?! Ipak, kretih dalje. Pred samim vrhom, kad uspon postade još veći, stadoh i pred svima koji su bili okolo izjavih: „Aci je sutra rođendan. Rešila sam da stignem do vrha i da mu taj uspon poklonim kao rođendanski poklon. Jer, iako je nešto kupiti. Ovo je znatno teže, pa samim tim i vrednije.“

**VAŽNE PODATKE O POTREBNIM DOKUMENTIMA I USLOVIMA BORAVKA PRONAĐITE
NA OVOJ STRANICI**

Ukrajina

Šta još možete da radite?

Kada ste već u Turskoj, bila bi prava šteta da ne posetite atraktivne turističke destinacije. Jeftine čarter linije omogućavaju brzo putovanje...

Mala Azija nije mala i nudi neslućene prirodne lepote i kulturno-istorijske spomenike. Anadolija je danas pokrajina u centralnoj Turskoj, ali je bila za istorijsku regiju koja je obuhvatala gotovo celu Malu Aziju...

Reka **PRUT** je duga više od 900 km i kasnije teče na jug i jugo-istok, pa je dobrim delom svoga toka (711 km) granica između država Rumunije i Moldavije. Prut se uliva u Dunav kod grada Galaca, neposredno pre poznate delte Dunava. Na reci je podignuta brana Stanca - Kontesti.

KIJEV je prema ukrajinskoj literaturi osnovao knez Kij 441. godine. U 7. veku bio je vrlo važno trgovačko središte na putu između Skandinavije, Vizantije i arapskog sveta. U 9. veku bio je jedan od najvažnijih trgovačkih središta u Evropi. Poznat po raskošnoj arhitekturi.

KAMJANEC - PODILJSKIJ je utvrđenje spektakularne lepote, podignuto je prvi put u 11. veku. Bila je važno utvrđenje tokom Poljsko-litavske unije i ratova s Tatarima. Mongoli su je uništili 1240. godine, ali je ponovo izgrađena kako bi bila barijera u borbi protiv Turaka. Smatra se jednim od sedam čuda Ukrajine.

tavnica i izvorište nam svima poznate ravničarske reke Tise, koja se kod Titela uliva u Dunav.

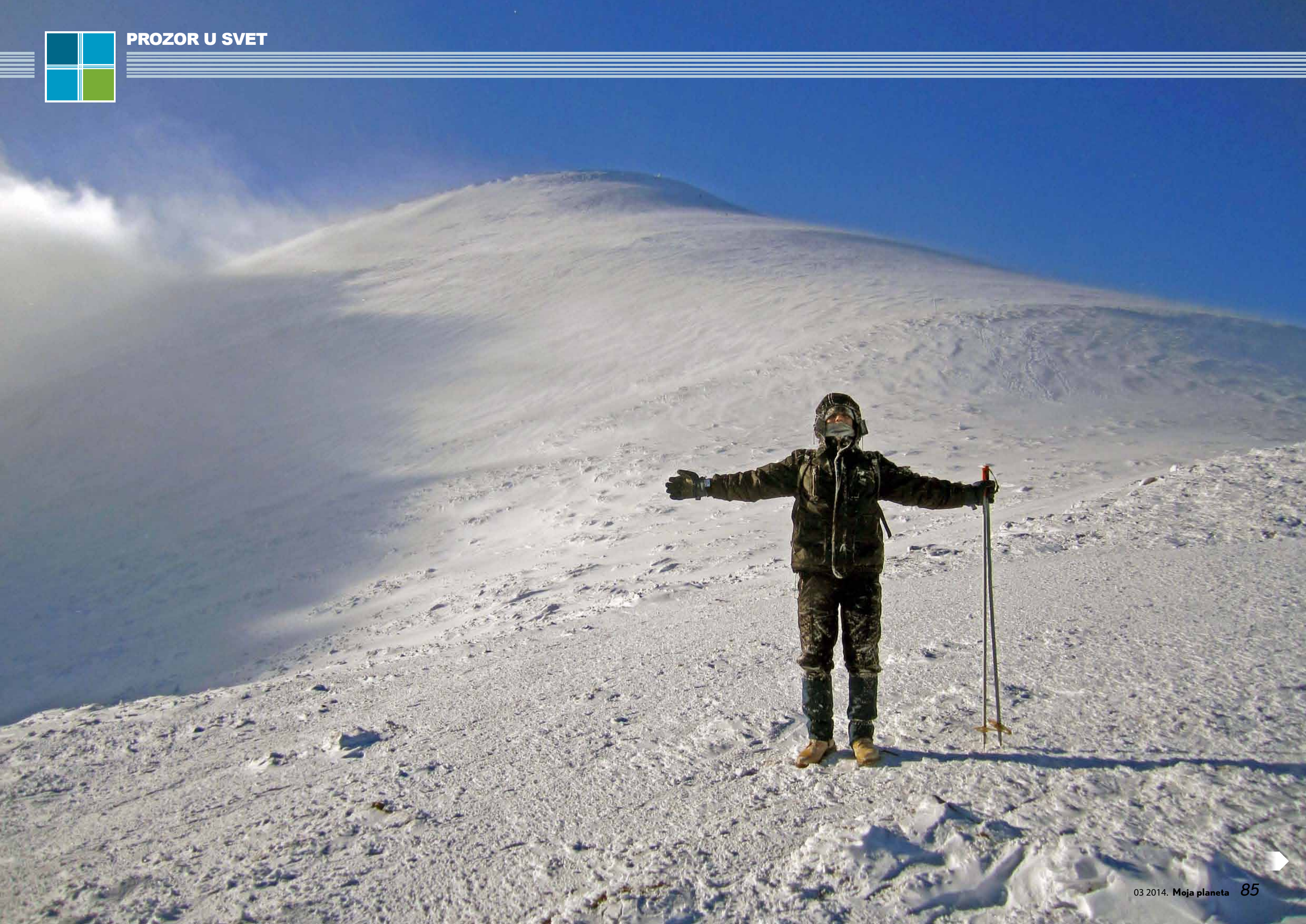
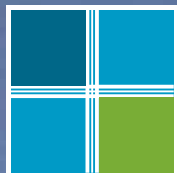
Posle osam kilometara stiže se u mesto Jasinje, gde ćemo u povratku skrenuti ka izvoru Crne Tise. Nastavljamo 30 km skoro u pravcu juga niz Crnu Tisu do većeg mesta Rahiva. Pre ulaska u Rahiv doći ćemo na most ispod koga nastaje reka Tisa. Naime, tu se sastaju dve bistre i vodom podjednake rečice - Bela Tisa sa istoka i Crna Tisa sa severa.

Nastavljamo niz Tisu još oko petnaestak kilometara i na jednom proširenju posle, prolaza ispod železničkog mosta, vidimo veliki parking i upadljiv natpis: „Geografski centar Evrope“. Ovaj geografski centar Evrope određen je još davne 1877. godine u selu Delovoje u Zakarpatju. Sam znak je visok oko dva metra, načinjen od betona u obliku četvorostrepe piramide. Na temelju piše: „Ovo je značajno mesto. Veoma precizno, sa specijalnim aparatom koji je načinjen u Austriji i Mađarskoj, uz pomoć meridijana i paralela, utvrđen je ovde Centar Evrope na 47 stepeni 56 minuta i 3 sekunde severne

GEOGRAFSKI CENTAR EVROPE

Jaremča je mesto koje se nalazi na istočnoj strani ogromnog masiva Karpata. Nalazi se na reci Prut oko 50 km severnije od njenog izvorišta, a koje je ispod najvišeg vrha Ukrajine - Goverle (2.061 m). Reka Prut u samom mestu Jaremči gradi jedan lep i vodom bogat vodopad, koji ćemo posetiti.

Od Jaremče se ide na jug uz reku Prut 20 kilometara do mesta Tatariv.. Ovde se napušta reka Prut i skreće se na zapad. Ide se sve vreme uzbrdo, oko 11 km, do Jablonickog prevoja (Tatarskog) koji je na visini od 931 m. Posle pauze na prevoju, spuštamo se u dolinu reke Crne Tise, koja je sas-

širine i 24 stepena i 11 minuta i 30 sekundi istočne dužine".

Od 1885. do 1887. u gornjoj dolini Tise (tada je ovaj kraj pripadao Austro-Ugarskoj) vršeno je geografsko i geodetsko premeravanje zemljišta sa ciljem da se ovom dolinom izgradi željeznička pruga, koja je tada i sagrađena, ali je sada zapuštena jer je udaljena od granice sa Rumunijom svega desetak kilometara! Da bi se tačno ustanovio centar Evrope dovedeni su najbolji stručnjaci iz Beča i oni su posle mnogobrojnih provjera odredili mesto gde je centar Evrope.

Ovaj skromni znak centra Evrope preživio je dva svetska rata i sačuvan je u svom prvobitnom obliku. Ipak, 1977. godine, kraj starog znaka napravljeno je i novo obeležje u obliku stuba visokog sedam metara. Paralelne linije na stubu simboliziraju četiri strane sveta. Na visini od 6,5 m je crtež koji simbolizuje Zemlju. Oko ovih znamenja je veliki parkig. Tu se prodaju i suveniri zakarpatskog kraja. Sve u svemu jedan lep i značajan kutak na našem putu do izvora Tise.

Da nije sve tako lepo i idilično pobrinula se zavidna i komercijalizovana evropejizacija! Mnoge okolne, danas samostalne države, dokazuju sa raznim argumentima da je baš kod njih centar Evrope. Danas, pored ove, još čak četiri tačke u Evropi pretentuju da budu „pravi centar Evrope“. To su: selo Purnuškjai oko 25 km severnije od Viljnusa u Litvaniji, selo Kragule kod Kremnica u centralnoj Slovačkoj, Suhovolja na severu od Belostoka u severo-istočnoj Poljskoj, dok se četvrta tačka na oko 50 km ka jugo-zapadu od

Polocka u Belorusiji. Kako je došlo do ovoga? Pa, svi imaju neke svoje adute. Određivanje geografskog centra isključivo zavisi od usvojenih kriterijuma. Najstariji kriterijum po kome je centar određen u Ukrajini je taj da se uzimala kao merilo najsevernija i najjužnija, kao i najistočnija i najzapadnija tačka evropskog kopna. Noviji kriterijumi uzimaju kao repere i najudaljenija ostrva, a koja inače pripadaju Evropi, a neki čak i najudaljenije tačke na morima koja inače pripadaju Evropi. Mi ćemo ipak, najviše verovati najstarijem i, mislim, najtačnijem određivanju centra Evrope, da se on nalazi u dolini Tise u Ukrajini.

Posle obilaska centra Evrope, vraćamo se istim putem uz Tisu na sever, sve do Jasinje, a to je oko 40 km i do skretanja do sela Crna Tisa. Oдавde nastaje pešačenje uz Crnu Tisu prekrasnom dolinom, dosta izlokanim šumskim putem, čas kroz crnogoričnu šumu, čas preko zelenih i cvetnih livada. Uspon je blag i neznatan. Tek posle tri sata hoda ulazi se u šumu i uspon je nešto oštiji. Pre izlaska na prevoj, koji je na 1.206 m nailazi se na dosta zapuštenu česmu sa koje tankim mlazom ističe voda. Na masivnoj česmi piše na ukrajinskom jeziku: „Početak reke Tise“. Do izvora Tise ima oko četiri sata lepe i lagane šetnje. Povratak je nešto kraći, tako da ukupna šetnja do izvora Tise i natrag traje oko sedam časova hoda. Posle ovoga vraća se autobusom preko Jablonickog prevoja do Jaremče, večere i zaslužnog odmora!

ALEKSANDAR I NADA DAMJANOVIĆ

Popusti Na
PUTOVANJA

www.popustinaputovanja.rs

ŠTA ČEKAŠ PAKUJ SE!

Sve turističke ponude
sa popustom na jednom mestu

PRVA SKY RACE TRKA U SRBIJI

Sokolov put

0 „Sokolovom putu” + Kontakt info

„Sokolov put” (Start Niška banja - Cilj vrh Trem)

Dužina staze: 22 km sa 2.169 mnv uspona

Najviša tačka: 1.810 mnv

Najniža tačka: Niška banja 280 mnv

Bitne karakteristike:

- 1 osvežavajuća stanica na 9 km (moguće ostavljanje stvari, hrana, voda, slatkiši..)
- 3 kontrolne tačke
- 4 izvora/stanice sa vodom

Obavezna oprema: astro folija i pištaljka

Kotizacija: 1.000 dinara za trkače, 500 dinara za planinare

Paket dobrodošlice: majca trke, karta staze, evidencioni karton i startni broj

Vremensko ograničenje: za trkače 7 sati, za planinare 10 sati

Planinari ne koriste osvežavajuće punktove, samo vodu mogu dopuniti na 13 km kod repetitora (ispod Mosora)

Kod trkača se rangiraju prva tri mesta u muškoj i ženskoj konkurenciji, kod

planinara samo prva mesta u obe konkurencije

Rok za prijave i uplate kotizacije je 25. april, uplate idu na račun Saveza ekstremnih sportova Srbije kod Hypo Alpe Adria banke (račun br 165-9042-79) sa obaveznom naznakom „Kotizacija za trku Sokolov put, ime i prezime osobe”. Posle toga je moguća prijava ali su kotizacije duplo veće. Nagradni fond će biti objavljen najkasnije do 15. aprila. Autobus kreće iz Beograda u 17,30 u petak.

Više informacija, dobijanje **formulara za prijavu** i slanje na email adresu: marko@udruzenjefreestylera.com ili +381638670711

FB page:

www.facebook.com/sokolovput

Suorganizator:

Turistička organizacija Niš i Niška banja: www.visitnis.com

Kontakt osoba za **Nišku banju:**

Jelena Todorović 381(0)69/152-33-51

Planinarska trka na Suvoj planini zakazana je za subotu 10. maj 2014. (rezervni dan u slučaju lošeg vremena je 11. maj ili sledeći vikend). Mesto okupljanja - Niška banja. Po propozicijama i formi Svetske federacije ova „Nebeska trka” i spada u srednju kategoriju trka u planini. Pored vertikal race-a i ultra traila.

Sky race (Nebeska trka) – planinska staza ne kraća od 22 km i ne duža od 50 km sa minimum 1.300 mnv

uspona. Ultra trail (Ultra maraton) - trka mora biti na planinskoj stazi koja je duža od 50 km i koja ima više od 3.500 mnv uspona. Vertical race (Vertikalni km ili Vertikalna trka) - trka na planinskoj stazi koja nije duža od 5 km a ima više od 1.000 mnv uspona.

Fantastična staza vas vodi preko Koritnika, Crnog vrha, Mosora i Sokolovog kamena na Trem. Jedna od najtežih jednodnevnih ruta u našoj zemlji, definitivno sa najjačim

usponom sa sjajnim vidikovcima duž grebena Suve. Samo zamislite distancu polumaratona a da treba da popnete Midžor sa nivoa mora. Trka kreće u 8 h ujutru iz centra Niške banje. Okupljanje takmičara u petak u 21 h, potpisivanje izjave odgovornosti, dodela paketa, startnih brojeva, majica. Organizovan je gratis prevoz autobusom (Beograd - Niš - Beograd), kao i večera dobrodošlice u petak uveče za sve učesnike. Takođe je organizovan

i prostor za kampovanje sa toaletima i vodom za piće (dakle, spremite šatore). Uvek možete bukirati sebi smeštaj u banji i termin za saunu i hidro masažu. Veliki je smeštajni kapacitet pa ne morate zvati dosta ranije.

Posle izlaska na Trem (finiš trke), svi takmičari treba da se spuste do Bojaninih voda, preko Devojačkog groba (još oko 6 km) gde će ih čekati vozila organizatora koja prebacuju sve do starta - Niške banje.

Radenko Lazić

VIŠE INFORMACIJA O KONCEPTU ISHRANA
IZ PRIRODE „SREMUŠ“ MOŽETE PRONAĆI
NA: WWW.SREMUS.ORG

REKLI SU O SREMUŠU
NI JEDNA BILJKA NA ZEMLJI NIJE TAKO
DELOTVORNA ZA ČIŠĆENJE ŽELUCA,
CREVA I KRVI KAO DIVLJI LUK

Skromna zvezda naših livada

Naučite da prepoznate, uberete i upotrebite samoniklo jestivo i lekovito bilje, upoznajte raskoš sveta šumskih pečurki... U ovom broju upoznajte biljku **krasuljak**...

Krasuljak, bela/lepa rada, belka, iskrica, ovčica, drnica (*Bellis perennis*) je višegodišnja zeljasta, ukrasna i lekovita livadska biljka, odavno poznata u narodu. Prizemna biljka, sa obrnuto jajasto - lopatičastim listićima složenim u rozetu, iz koje izbije cvetna drškica, visoka najčešće oko 10 do 15 cm (zavisno od staništa i godišnjeg doba), na čijem vrhu se razvije jedna cvetna glavica (cvetovi veličine 2 – 3 cm) sa belim (često prošaranim crvenkastom bojom) laticama poređanim u dva reda i žutim srednjim delom. Uveče se cvetne glavice zatvaraju. Biljka cveta i podmlađuje se čitave vegetativne sezone, od ranog proleća, pa sve do snega. Listovi su nejasno i nepravilno nazubljeni, sa jednom provodnom žilicom u sredini. Veoma slične krasuljku su šumski krasuljak (*Bellis silvestris*) i jednogodišnji krasuljak (*Bellis annua*), isto upotrebljivim u ishrani.

STANIŠTA: Krasuljak je veoma rasprostranjena biljka (biljka livada, pašnjaka, parkova i trav-

jaka), koja se obnavlja tokom čitave vegetativne sezone. Može da se nađe do blizu 2.000 mnv, a u proleće često preplavi mesta pogodna za rast, ume da zauzme (prekrije) veće površine zemljišta, čineći očima praznični ambijent, belo crvenkastim šarenilom. Kultivisanjem su dobijeni razni varija-

teti, pa se može naći i kao dvorišno - vrtne ukrasna biljka.

BERE SE: Nadzemni deo mlade biljke (listovi, cvetni pupoljci i cvet), tokom čitave vegetativne sezone. Listovi su maleni, pa sakupljanje nije baš izdašno (oko 700 g/sat). Suši se u hladu na promaji.

SADRŽI: U 100 grama sveže biljke (list): vitamina C = 34 mg, karotina = 4,59 mg, belančevina = 2,80 mg, masti = 0,64 mg, ugljenih hidrata = 5,22 mg, kalorija = 35. Ima saponina, tanina, eteričnog ulja, smole, sluzi, šećera, malo gorčine, kao i jabučne, vinske i sirćetne kiseline.

OPREZ: Kod sakupljanja nije neophodan, ako se biljka dobro upozna. Skoro da nema mogućnosti da se zameni sa nečim opasnim po zdravlje. Preporučujem upotrebu u biljnim mešavinama i u svežem stanju.

UPOTREBA U ISHRANI

Krasuljak ima slab, ali prijatan miris i blago kiselkast i gorkast ukus. Mladi, zeleni listići mogu se konzumirati i sirovi (presni), direktno ili kao samostalna salata, kada, pripremljena - začinjena, treba malo da odstoji, naročito ako se kombinuje sa krompirom. Samostalno ili (još bolje) u biljnim mešavinama, krasuljak koristimo za salate, čorbe, pite, zelene „Sremuš“ šnicle, variva... Mi smo je svrstali u neutralne biljke, što znači da u sebi nema sastojaka koji deluju negativno na organizam. Kao takva trebalo bi da se nađe u svakoj porciji (naročito presne) biljne hrane. Može se nazvati specijalitetom usitnjeni mladi listovi krasuljka, pomešani sa belim sirom. Ova kombinacija je, ujedno i, sastavni deo recepta za prolećno čišćenje krvi. Mladi cvetni pupoljci mogu da se mariniraju i takvi posluže umesto kapra, kao začim. Otvoreni cvetovi, u sirovom stanju, odlični su za dekoraciju raznih rođendanskih i drugih svečanih porcija. Važi za niskokaloričnu hranu (male hranljivosti).

UPOTREBA U LEČENJU

Krasuljak odavno u narodnoj medicini važi kao lekovita biljka, naročito za kašalj, astmu i druge plućne probleme, iako nije u popisu lekova. Odlično je sredstvo za čišćenje krvi, jer jača i podstiče razmenu materije, smiruje bolove, rastvara, hladi, kod katara, reumatizma, kao homeopatski lek, a ima indicija i da može biti i pomoćna terapija protiv HIV virusa. Kao takva, odličan je sastojak mešavina za prolećno čišćenje. Jedna do dve kašike biljke prelivene vrelom vodom daje čaj za stomachne probleme, naročito ako su izazvani procesima vrenja, ali pomaže i kod problema bubrega, jetre, mehura...

JOŠ PO NEŠTO O KRASULJKU

- Sveže isceden sok od mladih nadzemnih delova biljke uzimati dnevno dve do tri supene kašike, sa po pola količine vode.
- Sveže isceden sok može se koristiti i kao spoljna obloga, za masaže i kod gnojnih rana, upaljenih rana i oteklina. Na upaljene rane mogu se stavljati i mladi listovi.
- U nordijskoj mitologiji krasuljak je bio posvećen Osteri – boginji proleća, sa moćima lečenja svih bolesti do kraja naredne zime.
- U hrišćanskoj mitologiji kaže se da cvetovi ove biljke iznikli iz Marijinih suza, koje je ona prolila bežeći prema Egiptu.
- U 18. veku krasuljak je smatran štetnim, pa je naloženo njegovo iskorenjavanje. Na sreću, ovaj nalog nije sproveden do kraja, pa krasuljak i dalje krase naše livade i travnjake.
- Sprej napravljen od lišća krasuljka može da se koristi za uništavanje insekata.

Moldavija.

PUTOVANJA

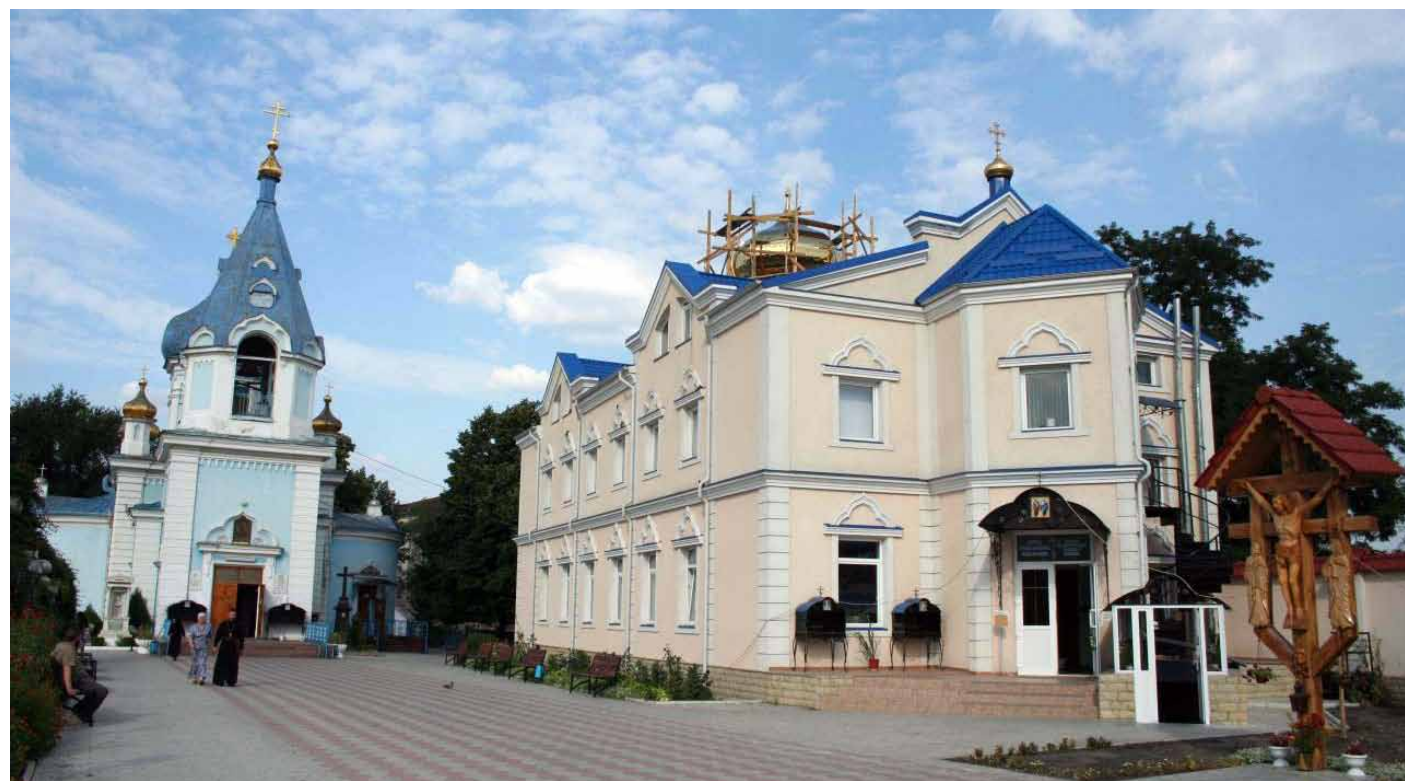
PHOTO: M. G.

Minja Tomić

PROFESOR GEOGRAFIJE, BLOGER, PUTNIK NAMERNIK,
SLUČAJNI TURISTA, TEST VOZAČ RAZNIH BEDEKERA

NAJBOLJE IZ MOLDAVIJE: POSLE VINA, OBAVEZNO PROBAJTE „ZDOB SI ZDUB“
WWW.ZDOB-SI-ZDUB.COM I YOUTUBE LINK

Zaglavljena između Rumunije i Ukrajine u zaboravljenom kutku Evrope, zemlja iznenađujuće dobrog vina i barova u sovjetskom stilu, ljudi koji su na svakom koraku spremni da pokažu srdačnost prema strancima koji su ovde prava retkost... Moldavija!

Sa vrućim letima i blagim zimama Moldavija ima idealne vremenske prilike za uzgoj vinove loze i proizvodnju odličnog vina. Najveća kolekcija vina u svetu nalazi se upravo ovde - više od dva miliona flaša najkvalitetnijih moldavskih vina, probiranih evropskih i autohtonih sorti. U kolekciji koja je smeštena u podzemnom lavirintu hodnika u blizini mesta Milesti Mici, jednom od najstarijih naselja u Moldaviji, nalazi se i veliki broj

buradi sa visoko ocenjenim vinima koja se izvoze u Sjedinjene Američke Države, Japan i druge zemlje. U jedinstvenom podrumu flaše su uredno poslagane duž pedeset pet kilometara krečnjačkih hodnika pod zemljom, povremeno i na dubini do osamdeset metara. Galerije u napuštenom rudniku uređene su tako da podsećaju na grčke hramove, a hodnici, kao prave ulice, nose nazive prema sortama grožđa. Podzemni tuneli nastali

su vađenjem kamena za izgradnju Kišinjeva i dugački su preko dvesta kilometara, zbog čega su uvršteni u Ginisovu knjigu rekorda. Najstarije boce su iz 1969. godine kada je podrum zvanično i otvoren. Vremenom su prostorije dograđivane, a za posetioce prava je atrakcija vodeni zid na ulazu u podzemnu prodavnicu vina. Gosti obilaze hodnike podruma pešice ili automobilom, a mogu da zakupe i mesto za svoju omiljenu flašu vina koju će „čuvari vina“ držati u savršnim uslovima sve dok njeni vlasnici ne odluče da je ispiju. Da ne dužimo: tradicija proizvodnje vina u Moldaviji duga je 3.000 godina, a grozd se nalazi i na grbu ove bivše republike Sovjetskog saveza.

Osim po vinu, Moldavija je poznata

i po lepim ženama. Moldavci u šali kažu da su te dve stvari kod njih uvek isprepletane, te da njihove žene u sebi nose ukus vina, a njihovo vino lepotu žena.

Nažalost, procentualno, u belom roblju sa evropskog kontinenta Moldavke zauzimaju prvo mesto. Razlog tome je neopisivo siromaštvo.

RUSKA ZIMA

Tokom Hladnog rata SSSR sprovodi masovnu rusifikaciju moldavske republike i ona postaje mesto za kolonizaciju Rusa i Ukrajinaca koji preuzimaju kontrolu nad zemljom, a brojni Rumuni bivaju deportovani. Moldavija je, dakle, na neki način ruska „igračka“, stešnjena između Pridnjestrovlja i Rusije.

Proputovanje njenim brdašcima ostavlja osećaj nedorečenosti; čini se kao da je štošta započeto pa ostavljeno na pola. Tako i južna granica Moldavije u dužini od jedva jednog kilometra izlazi na Dunav - tek dovoljno da se iz Ukrajine ne može direktno preći u Rumuniju u kojoj inače postoji pokrajina skoro dva puta veća od ove države sa istim imenom, koja je i kulturno i ekonomski znatno bogatija.

ČUDNA KONEKCIJA

Moldavija je nastala na vetrometini velikih sila. Moldavski jezik je dijalekt rumunskog, ali su sovjetske vlasti nastojale da ga pretvore u zaseban jezik.

U Rumuniji i Moldaviji od davnina se koristilo ćirilčno pismo i njihove prve knjige štampane su na

ćirilici. U pokušaju da se odupru pokatoličavanju, okrenuli su se ne Rusiji, kao što se obično misli - već Srbiji. Moldavski i rumunski prosvetitelji školovali su se po srpskim manastirima i sa srpskog na rumunski i moldavski prevodili najbitnije knjige. U starim rumunskim bibliotekama može se naći više retkih srpskih knjiga nego u srpskim.

Na teritoriji Moldavije, koju je naša narodna poezija nazivala Bogdanskim ili Basarabinom Zemljom, Srbi počinju da se naseljavaju prvom polovinom petnaestog veka, na imanja moldavske vlastele.

U novijoj istoriji, Srbi su se uključili u značajne događaje koji su izmenili ovu zemlju: Prvi svetski rat, Oktobarska revolucija i Drugi svetski rat.

Zajednička borba zbližila je pripadnike moldavskog i srpskog naroda.

Prve informacije o Moldaviji u srpskim tekstovima pominju se u „Žitiju Stefana Lazarevića“. I u drugim srpskim srednjovekovnim spisima Moldavci se pominju kao Basarabi i Karabogdanci, a njihova zemlja kao Basarabina zemlja, Moldavska zemlja, Bogdanska zemlja (dubrovački pesnika Ivan Gundulić u „Osmanu“), Karabogdanska (narodna pesma „Dioba Jakšića“)...

U vojsci Mihaja Hrabrog veliku slavu stekao je legendarni srpski junak Starina Novak, kojega Rumuni slave i kao Baba Novak. Poznat je i u bugarskoj narodnoj tradiciji. Sa nekoliko hiljada svojih hajduka, među kojima su bili Srbi, Vlasi i Bugari, vodio je bitke protiv Turaka po Srbiji i u Bugarskoj, da bi 1595. godine prišao Mihaju Hrabrom. Od tada pa sve do svoje mučeničke smrti 1601. godine učestvovao je u više bitaka, koje je Mihaj Hrabri vodio na područjima Vlaške, Moldavije i Erdelja.

Naseljavanje Srba u Moldaviju počinje prvom polovinom petnaestog veka. Prvo srpsko naselje u Moldaviji - Srbi, pominje se 1423. godine. Nalazilo se na reci Rebricea. Srpsko naselje Selište na reci Prutu pominje se 1489. godine.

Podatke o Srbima u 16. i 17. veku daju i strani putopisci navodeći da u ovom vojvodstvu žive Srbi „od starina“. Od 1781. do 1782. godine u Moldaviji je boravio Dositej Obradović. Posle propasti Prvog srpskog ustanka u Besarabiju se sa Karađorđem na čelu naselilo oko hiljadu izbeglih porodica. U Besarabiji živela je i Karađorđeva porodica. Supruga i deca nastavili su da žive u ovoj zemlji i nakon njegove smrti.

DRUŠTVO AUTSAJDERA

Da li ste čuli za Transnistriju? To je drugo ime za nepriznatu republiku smeštenu između Moldavije i Ukrajine koja je svojevrsni „divlji istok“ Evrope. U ovoj zemlji nastaloj

od dela Moldavije nakon raspada SSSR-a živi oko 500.000 ljudi. U centru glavnog grada Tiraspolja i dalje se nalaze spomenici podignuti u duhu socijalističkog realizma. Iako je gradska infrastruktura nova, veze sa okolnim državama su gotovo nepostojeće. Ovde nema ni aerodroma ni luke, ali je plan da se u budućnosti stara vojna baza u blizini Tiraspolja rekonstruiše u aerodrom.

Brodsko vožnja Dnjestrom nešto je što se obavezno treba isprobati. Nekada su turisti ovde mogli da se zadržavaju na svega nekoliko sati, ali se politika u međuvremenu promenila, pa mogu ići i u obilaske duže od jednog dana.

Ovde nema ambasada stranih zemalja, izuzev dve koje su takođe nepriznate – Južne Osetije i Abhazije.

Iako nepriznata, Pridnjestrovlje ima svoju vojsku, policiju, graničnu kontrolu i poštanske usluge. Ima svoju valutu, ali se na bankomatima mogu podići samo američki dolari i ruske rublje.

Nezavisnost ove pokrajine nikad nije priznata, ekonomski razvoj je nikakav, a od kraja devedesetih ova oblast je postala raskrsnica svih mogućih švercerskih puteva. Da ne pominjemo to što Rusija drži sve ekonomske i socijalne poluge Pridnjestrovske Moldavske Republike.

Ova Staljinova igračka nastala je spajanjem Besarabije, oduzete od Rumunije za vreme Drugog svetskog rata i u kojoj se govori rumunski, i tračice teritorije koja je nekada pripadala Ukrajini, i u kojoj se govori ruski. Ova dva entiteta razdvaja reka Dnjestar, a spaja prisustvo Gagauza, zajednice koja govori turski i živi na jugu zemlje.

Ukratko ovo je jedna komplikovana zamlja, koja proizvodi daleko više politike i istorije, nego što može da svari. Njena burna istorija kulminirala je u avgustu 1991. godine, kada je proglašena nezavisnost i mnoge partije su tražile pripajanje Rumuniji. Napetosti između ruske i rumunske zajednice Pridnjestrovlja prerastaju u devetomesečni sukob. U avgustu 1991, nakon što je vojno i logistički podržala pobunjenike iz Pridnjestrovlja, umešala se 14. ruska armija kako bi umirila sukobe. Memo-

KIŠINJEV JE GLAVNI GRAD REPUBLIKE MOLDAVIJE. IMA 707.000 STANOVNIKA PREMA POPISU IZ 2004. RUMUNI ČINE OKO 70%, A RUSI OKO 13% STANOVNIŠTVA. GRAD SE NALAZI NA RECI BIKU, PRITOCI DNJESTRA. PODIJELJEN JE U 5 ADMINISTRATIVNIH PROVINCIJA I PROSTIRE SE NA 565 KM². OSNOVAN JE 1436. KAO GRAD-MANASTIR.

randum za normalizaciju odnosa između Rusije i Moldavije izrađen je 1996. Njime je predviđena teritorijalna celovitost Moldavije u njenim granicama bivše sovjetske republike, sa autonomijom Pridnjestrovlja u okviru savezne države. Pridnjestrovlje ga je odbacilo.

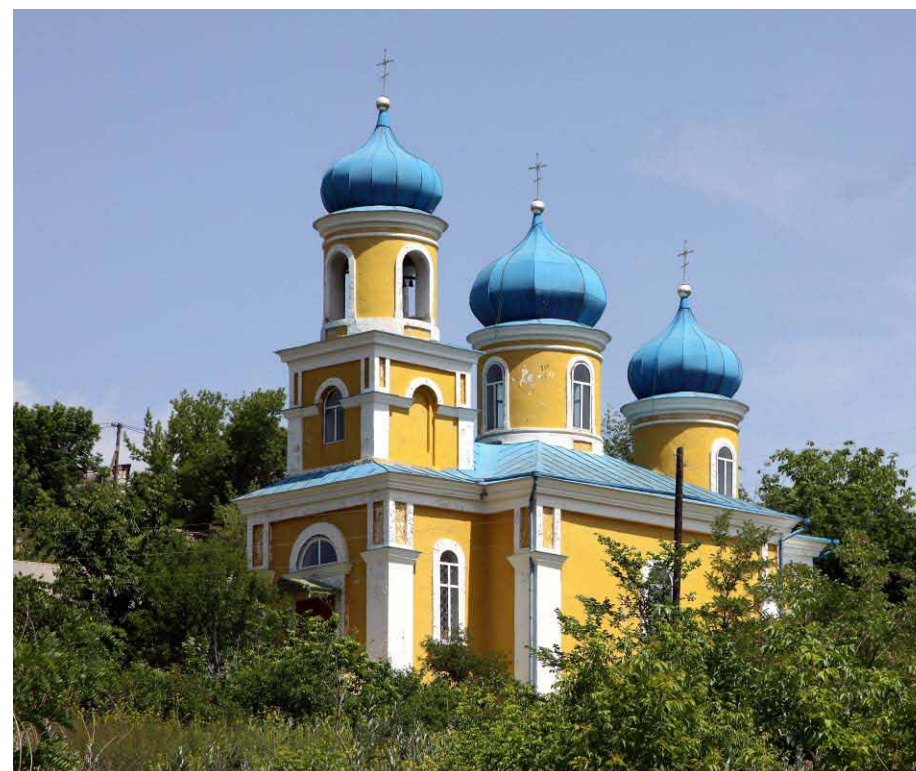
Kao siva zona, Pridnjestrovlje je ustanovilo granicu prema Moldaviji i ima sopstvene vize, monetu, vojsku, institucije i druga obeležja nezavisnosti. Rumuni iz Pridnjestrovlja, dakle trećina stanovništva, prepušteni su sami sebi.

Čelnici iz Tiraspolja žele da od Pridnjestrovlja načine rusku enklavu, po uzoru na Kalinjingrad, teritoriju smeštenu između Litvanije i Poljske. Imaju i ambiciju da uspostave direktnu vazдушnu vezu sa Moskvom i da prihvate rusku rublju. Po njima – već skoro dve decenije nema ničega zajedničkog između Pridnjestrovlja i Moldavije. Zahtevaju osnivanje konfederacije u kojoj bi imali gotovo potpunu nezavisnost, što Moldavija odbacuje. Ukratko - nastala je jedna velika komplikacija....

U proleće 1992. godine počeo je rat. Moldavske snage uspele su da osvoje pozicije u nekoliko sela na levoj obali Dnjestra, međutim, usledila je žestoka reakcija sovjetske 14. armije nakon napada moldavskih snaga. Intervencija sovjetskih snaga dovela je do primirja, ali je osigurala i de facto nezavisnost Pridnjestrovlja.

Inače, Pridnjestrovlje je zbog svog nejasnog pravnog statusa prava mafijaška zona, regionalno središte švercerskih aktivnosti (trgovine oružjem, cigaretama, gorivom, alkoholom, kolima, uranijumom, a tu je i pranje novca...). Korumpirane vlasti ohrabruju šverc, kojim rukovode regionalne mafije. Ova trgovina donosi više od milijardu američkih dolara godišnje (zvanični budžet ove oblasti je oko 40 miliona dolara).

Moldavija želi da se okrene Evropskoj uniji, i u tome ima podršku Rumunije. Moldavija iznad svega želi da reši problem u svoju korist, jer on ometa njene napore da se priključi EU i destabilizuje je (mafija, korupcija, iseljavanje stanovništva...). Ali, i dalje je trgovinski veoma zavisna od Rusije koja je snabdeva sirovinama i energijom – preko Pridnjestrovlja. Stoga ne može previše snažno da se suprotstavlja ruskom mešanju. Zbog toga je spremna da pregovara o širokoj autonomiji Pridnjestrovlja, mada odbija da prizna njegovu nezavisnost. ■

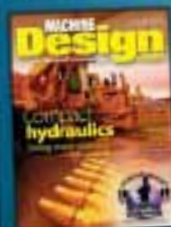
Kuhinja

Treba probati - votku „smirnovku“ koja je dobila ime po bivšem predsedniku Igoru Smirnovu; najpoznatiji moldavski konjak Kvint; slatka vina; tradicionalno moldavsko jelo - pitu od kupusa; kiseli šargarepu omotan u kiseli kupus; kiseli patlidžan, pečenu svinjetinu, pohovanu ribu, palačinke...

 Broj 11
01.11.2010.

 Broj 10
01.11.2010.

 Broj 11
01.12.2009.

 Broj 5
18.03.2010.

 Broj 96
01.03.2010.

 Broj 1
01.03.2010.

POGLEDAJ

POGLEDAJ

Novinarnica – sve novine na jednom mestu

ČITAJTE NAŠE NAJNOVIJE IZDANJE NA SAJTU WWW.NOVINARNICA.NET

Nova izdanja časopisa „Moja planeta” od sada će moći da se čitaju i putem internet portala www.novinarnica.net. Saradnjom sa portalom Novinarnica, na kome se nalazi sva dnevna štampa, kao i razni nedeljnici, časopisi iz Srbije i regiona, želeli smo da unapredimo odnos prema našim čitaocima i da im omogućimo da čitaju naše novine bilo kad i bilo gde, tako što će putem kratke procedure, otvaranja naloga biti u mogućnosti ne samo da čitaju, već i da čuvaju i prave sopstvenu arhivu interesantnih tekstova na internet stranici Novinarnice.

Novinarnica predstavlja prodaju ili besplatno čitanje novina u elektronskom formatu, u zavisnosti od vrste izdanja, ne gubeći na originalnosti, zadržavajući isti izgled, kao i sadržaj. Na ovaj način izašlo se u susret potrebama savremenog načina života koje nameće brz protok informacija, ali u isto vreme zadržao se kvalitet, koji štampani mediji nude čitaocima, u odnosu na kratke vesti i sadržaje koje nude razni internet portali informativnog karaktera.

Novinarnica je prvi i jedini portal ovog tipa u Srbiji koji ima za cilj da na jednom mestu korisnicima

interneta omogući pristup i čitanje svih štampanih medija koji se izdaju u Srbiji iz različitih oblasti, kako nacionalnog, tako i lokalnog karaktera. Ako želite da saznate, kakva je situacija u vašem rodnom gradu, da li je pametno ulagati u nekretnine, gde kupiti venčanicu i kako organizovati venčanje, kakva je aktuelna politička situacija u zemlji, nešto više o muzici, fotografiji, umetnosti, koja je najpopularnija dijeta ove sezone, šta rade poznate ličnosti, kako opremiti stan i tako dalje, sve to može se naći na jednom mestu, u izdanjima dostupnim na portalu www.novinarnica.net. Novinarnica pokriva 90% štampanih medija u Srbiji, najrazličitijih oblasti, dnevne novine, nedeljnice, političke, ekonomske, stručne, lifestyle časopise, itd što čitaocima omogućava brzu pretragu sadržaja i tema koji ih interesuju. Osim ove prednosti, svih novina na jednom mestu, Novinarnica nudi jednostavnu i brzu upotrebu sadržaja sajta, arhivu koja je konstantno na raspolaganju, ali i jeftinija izdanja u odnosu na štampane medije. Ako želite da budete informisani i da budete u toku koristite sajt Novinarnice.